

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE
**FILMOVÁ A TELEVIZNÍ FAKULTA AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V
PRAZE**

Katedra produkce

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**ČESKÁ HRANÁ TVORBA POHLEDEM ESEJISTICKÉ
FILMOVÉ KRITIKY**

Kryštof Zelenka

Vedoucí práce: Mgr. Helena Bendová

Oponent práce:

Datum obhajoby: 8. 9. 2017

Přidělovaný akademický titul: Bc.

Praha, 2017

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE
**FILM AND TV SCHOOL OF ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN
PRAGUE**

Department of Production

BACHELOR THESIS

**CZECH FEATURE FILMS THROUGH ESSAYISTIC
CRITICISM**

Kryštof Zelenka

Thesis supervisor: Mgr. Helena Bendová

Thesis opponent:

Date of the thesis defence: 8. 9. 2017

Academic title: Bc.

Prague, 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

Česká hraná tvorba pohledem esejistické filmové kritiky

vypracoval samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne

.....

podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy, tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá zkoumáním esejistické kritiky, která se věnuje českým celovečerním filmům uvedeným do kin v období od července 2015 do srpna 2016. Zástupce tohoto typu psaní hledá podle systému rozdělení kritik Davida Bordwella. Z celkem sedmi zástupců periodik se práce věnuje všem textům, které v nich vyšly a splnily kritéria výzkumu. Na těchto výstupech pak provádí kvantitativní i kvalitativní analýzu a snaží se zjistit, jak o filmech kritika informuje, na které části se zaměřuje a jak často vůbec mají české filmy jejich pozornost. Filmy jsou pro přehlednost děleny do čtyř kategorií podle jejich artových/komerčních ambicí a mainstreamového/okrajového zaměření.

Abstract

The bachelor thesis deals with the research of essayistic criticism that focuses on Czech feature films released from July 2015 to August 2016. The thesis searches for the type of criticism according to the system of David Bordwell. It deals with all texts published in seven chosen media about all the released movies that fulfilled the research criteria. Those texts have been analyzed both according to quantitative and qualitative analysis. The bachelor has then tried to find out how the Czech criticism informs about the films, which parts it focuses on and how often Czech films have its attention in general. For clarity, the films are divided into four categories according to their art / commercial ambitions and mainstream / marginal focus.

Seznam použitého označování a zkratk

JVK – server Ještě větší kritik, jestevetsikritik.cz

SFK – Státní fond kinematografie

s. – strana

akt. – aktualizováno

č. – číslo

cit. – citováno

Obsah

Evidenční list	4
1. Úvod	8
2. Kritika	9
2.1. Filmová kritika	9
3. Metodologie výzkumu	12
3.1. Analýza mediálních obsahů	12
3.2. Výzkumný vzorek.....	12
3.2.1. Charakteristika zkoumaných médií	13
3.3. Výběr filmů	15
3.3.1. Přehled filmů	16
4. Kvantitativní analýza	19
4.1. Definice proměnných	19
4.2. Frekvence	20
4.3. Kvantitativní analýza filmových kategorií a filmů	23
4.3.1. Kategorie A1	23
4.3.2. Kategorie A2	34
4.3.3. Kategorie K1.....	39
4.3.4. Kategorie K2.....	50
5. Kvalitativní analýza	53
5.1. Kategorie A1	53
5.2. Kategorie A2	55
5.3. Kategorie K1	57
6. Závěr	60
7. Literatura a zdroje	62
8. Seznam tabulek	70

1. Úvod

„Kritika říká tvůrci a veřejnosti, jakou hodnotu nový film má a co sděluje (sám tvůrce to vědět nemůže, neboť postrádá odstup, oči jiného).“

Jaromír Blažejovský: *Cinepur*¹

Přínos filmové kritiky shrnul Jaromíra Blažejovský v anketě časopisu *Cinepur*, který se jí věnoval ve svém výročním čísle v roce 2015. Jakkoliv můžeme citát považovat za výstižný, problém nastává, máme-li pojem filmová kritika definovat. Ze srovnání odpovědí respondentů časopisu dojdeme k tomu, že o její podobě a existenci v českém prostředí panují rozdílné názory. Důvodem této diverzity je především volné zacházení s termínem filmové kritiky jako takovým. Ačkoliv existuje několik výkladů, které se pokoušejí filmovou kritiku definovat, není její definice zcela jasně ukotvena.

Umberto Eco a David Bordwell rozlišují tři typy kritického textu. Mezi nimi vyniká podle mého názoru esejistický styl psaní, jako možnost nejvíc podněcovat myšlení o filmu. Kromě filmu samotného se díky němu čtenář dozvídá něco o možnostech samotného filmového média. Proto jej považuji za nejpřínosnější nejen pro diváka, ale také pro filmové tvůrce.

Ve své práci se zaměřím právě na reprezentanty tohoto stylu psaní a budu se snažit zjistit, zda esejistický styl skutečně slouží i jako kritická reflexe, která může pomoci kultivovat českou kinematografii. Zajímá mě, jakých prvků filmů si texty všímají.

Práce nemá a s ohledem na rozsah bakalářské práce ani nemůže mít ambici komplexně zmapovat a vysvětlit veškeré jevy, spíš se snaží být prvním výzkumem, který ukáže, jaké další cesty lze analyzovat, a představí možnost využití kvantitativní a kvalitativní analýzy v souvislosti s filmovou kritikou jako takovou.

¹ Kritikové a filmaři o kritice. *Cinepur*. 2015, č. 100, s. 69.

2. Kritika

Ve svém eseji *O stylu* představuje Umberto Eco diskurz kritiky, který člení do tří kategorií. Ty tvoří ideální typy, nikoliv však uzavřenou formu a může docházet k jejich prolínání. Jak sám Eco upozorňuje, vychází z kritiky literární.² Následující charakteristiky jednotlivých útvarů však dokáží, že pro jejich obecnost nejde o jejich výhradní uplatnění.

Prvním z nich je recenze. Ta je určena primárně pro čtenáře neznalého díla. Je dostupná krátce po uveřejnění popisovaného díla a poskytuje o něm obecnou představu doplněnou soudem vycházejícím z kritikova vkusu.³

Jako literární historii stanovuje Eco druhý způsob psaní kritiky. Jejím zájmem jsou texty čtenářovi známé nebo se s obeznámeností s nimi alespoň počítá. Texty jsou většinou pouze zmíněny a zařazeny do kontextu odvíjejícího se od účelů kritiky. Čtenáři dotváří znalost díla, směřuje jeho očekávání a vkus.⁴

Poslední způsob zvaný kritika textu má za východisko čtenáře, který o díle neví nic, jakkoliv to nemusí být pravda. Její funkcí je čtenáře vést k poznání, jak je text vytvořen a proč působí tak, jak působí. Cest, jak k tomu dojít, existuje bezpočet, a právě to činí tento druh výjimečným. Eco ho označuje za sémiotickou analýzu textu a za jeho klíčovou vlastnost prohlašuje fakt, že „nepředepisuje způsoby požitku z textu, nýbrž nám ukazuje, proč text může způsobit prožitek.“⁵

2.1. Filmová kritika

Tři kategorie ve svém dělení kritického myšlení o filmu⁶ uvádí i David Bordwell – jeho kategorie vycházejí z vedle sebe fungujících makroinstitucí. Žurnalistiku, esejistické psaní a akademickou činnost podle něj odlišují především jejich funkce.⁷ Na rozdíl od Eca se Bordwell věnuje kritickému uvažování ryze

² ECO, Umberto. *O literatuře*. Vyd. 1. Praha: Argo, 2004, s. 155. ISBN 80-7203-588-6.

³ Tamtéž, s. 155–156.

⁴ Tamtéž, s. 156.

⁵ Tamtéž, s. 157.

⁶ Kritické myšlení/uvažování o filmu zde chápu jako ekvivalent anglického *film criticism*.

⁷ BORDWELL, David. *Making meaning: inference and rhetoric in the interpretation of cinema*. Vyd. 1. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1991. s. 19. ISBN 0-674-54335-1.

filmovému. Jednání kritika rozlišuje na čtyři aktivity, které odlišují uvedené tři způsoby psaní textů svým zastoupeným poměrem v nich. Koncept vychází z práce filozofa Monroea Beardsleyho.⁸

V první fázi autor film popisuje. Shrnuje zápletku a jednotlivé formální stránky filmu. Většinou v této části již nastiňuje ideu, ke které chce dojít. Další část představuje analýza jednotlivých složek. Pro ni je podstatné zabývat se jejich funkcemi a vzájemným ovlivňováním. Práce s významy, jež film vytváří, a jejich interpretace tvoří další díl. Jako závěrečné shrnutí lze označit hodnocení filmového díla.⁹

Psaní do deníků a populárních týdeníků je výhrada novinářského psaní o filmu. Recenze krátce vystihuje film a jejím cílem je hlavně seznámit čtenáře se snímky, které vstupují do distribuce a většina diváků neměla zatím možnost je vidět. Autor takového textu primárně popisuje a hodnotí. Čtenář čeká, zda mu recenzent film doporučí ke zhlédnutí, či naopak.¹⁰ Proto redaktoři často kvantifikují své názory v procentuálních nebo hvězdičkových hodnoceních.

Akademické články jsou pravým opakem. Hodnocení v nich hraje minoritní roli a bývají podstatně delší. Popis, analýza a interpretace tvoří jádro těchto textů a autor se v nich primárně snaží zodpovědět položenou otázku. Místo se pro ně najde především ve vědeckých časopisech.¹¹

Esejistické psaní vidí Bordwell na pomezí předchozích dvou zmíněných. Od recenze se odlišuje svojí délkou a rozdílným důrazem na fáze textu (analýza a interpretace na úkor hodnocení). V porovnání s akademickými texty je v nich patrnější vlastní názor autora. Tyto texty spíše podněcují diskuzi, než přicházejí s faktickými závěry. Esejistické kritiky považuje Bordwell také za nejvhodnější platformu pro uplatnění autorových schopností, kdy není svazován redakčními

⁸ BORDWELL, David. In critical condition. *Observations on film art* [online]. 14.8.2008 [Cit. 30.7.2017]. Dostupné z: <http://www.davidbordwell.net/blog/2008/05/14/in-critical-condition/>

⁹ Tamtéž.

¹⁰ Tamtéž.

¹¹ Tamtéž.

požadavky recenzistické jednoduchosti ani nároky kladenými na akademické texty.¹²

Jak je patrné ze srovnání obou představených konceptů, Ecovy a Bordwellovy kategorie se liší jen minimálně. Oba z nich favorizují kritiku/esejistické psaní jako ideální formu pro čtenáře, který se může v textu dočíst, proč něco funguje právě tak, jak to funguje. Proto je tento typ textů i skvělým způsobem reflexe pro filmové tvůrce, kteří se mohou nechat poučit o svých dílech erudovaným novinářem a získat vyargumentovaný názor či tvrzení. To jsou důvody, proč jsem si pro své zkoumání vybral zástupce tohoto stylu.

¹² Tamtéž.

3. Metodologie výzkumu

Jako metodologii výzkumu jsem zvolil kombinaci kvantitativní obsahové analýzy médií a analýzy kvalitativní. Věřím, že kombinací obou přístupů lze dosáhnout relativní úplnosti ve zkoumání české filmové kritiky, jakkoli je ovšem nutno představený výzkum vnímat jako výzkum pilotní – pro komplexní výsledek by byla nutná detailnější analýza i rozsáhlejší výzkumný vzorek.

3.1. Analýza mediálních obsahů

Kvantitativní výzkum je metoda, která se zajímá o frekventovanost zkoumaných prvků, kdy zkoumané redukuje na počítatelné jevy.¹³ Skutečnost popisuje pomocí proměnných. Ty si může vytyčit dopředu, nebo se nejdříve předběžně seznámit se zkoumaným vzorkem a na základě toho proměnné určit.¹⁴ Kvantitativní obsahová analýza médií znamená především standardizaci ve sběru faktů. Její výhodou je přenositelnost a opakovatelnost v jiných prostředích. Kvantitativní výzkum je ideální pro zkoumání tematické agendy různých medií. Zodpovídá dopředu položené výzkumné otázky.

Kvalitativní výzkum se liší metodami, které nejsou na rozdíl od kvantitativních postů standardizované. Sbíráni dat je otevřenější a výzkum tudíž nabízí větší flexibilitu. Výzkum se snaží většinou zodpovědět otázky *jak?*. Důležitou součástí je proto interpretace dat.¹⁵ Jako nevýhoda může působit relativní nespolehlivost a subjektivizace způsobená interpretací.¹⁶

3.2. Výzkumný vzorek

Určujícím prvkem pro výběr zkoumaných médií je zaštitění institucí, ať už v podobě filmovědného vzdělání nebo média, v němž autor své texty publikuje. Za jejich odbytiště Bordwell označuje především odborné a kritické měsíčníky či

¹³ TRAMPOTA, Tomáš a VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. s. 17. ISBN 978-80-7367-683-4.

¹⁴ Tamtéž, s. 106.

¹⁵ Tamtéž.

¹⁶ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. s. 48. ISBN 978-80-262-0982-9.

čtvrtletníky.¹⁷ Z nabídky českých titulů tuto charakteristiku splňují jen časopisy *Film a doba* a *Cinepur*. Autory s filmovědným vzděláním však lze najít i v jiných médiích. Cíleně volím ty, které se snaží cílit na poučenější čtenáře, protože předpokládám, že to je podmínkou pro podobný styl psaní. Jako další součást výzkumného vzorku jsem zvolil dva zástupce společenských časopisů, které samy sebe označují za kritické – *A2* a *Respekt*. S odbornými časopisy je spojuje i provázanost autorů, kteří publikují v obou skupinách médií. Dalším zvoleným médiem je zpravodajský server *IHNED.cz*, kde stejně jako v předchozí skupině najdeme autory vydávané i v odborném tisku. Na českém mediálním trhu se mi nepodařilo najít dalšího zástupce zpravodajského média, který by splnil vytyčená kritéria, a proto tuto kategorii ve výzkumu reprezentuje právě jen online verze *Hospodářských novin*. Do výzkumného vzorku jsem se rozhodl zařadit i solitérního filmového kritika Kamila Filu, který svoje texty publikuje jak v odborných a zpravodajských médiích, tak na vlastním webu *Ještě větší kritik*.

3.2.1. Charakteristika zkoumaných médií

Čtrnáctideník *A2* sám sebe označuje jako nezávislý a kritický. Kulturu reflektuje v celé její šíři, zaměřuje se ale i na společenské události a politiku.¹⁸ Psaní o filmu tvoří pravidelnou část každého vydání. Tato sekce je zvláště vymezena jako „Film“, texty v ní však nijak dále nerozlišuje. Jeho internetové stránky slouží pouze jako přehled obsahu tištěných vydání.

A2larm je extenzí časopisu *A2*. Slouží jako jeho online deník, kde najdeme texty, které nebyly určeny k publikaci v tištěné verzi. To je také důvodem jeho samostatného zařazení do výzkumu – je totiž časté, že na jeden film najdeme rozdílné kritiky na každém ze serverů. *A2larm* texty o filmu řadí do sekce „Kultura“, která již dále není nijak dělena. Vzhledem k povaze média zde není určena frekvence publikování.

¹⁷ BORDWELL, 1991, s. 20.

¹⁸ O nás. *A2* [online]. Copyright © 2005 [cit. 07.08.2017]. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/informace/o-nas#intro>.

Film a doba je zástupcem odborných časopisů, který vychází již od roku 1955.¹⁹ Kritický magazín v současné době vychází čtyřikrát do roka. V roce 2016 změnil redakci, se kterou se změnila i grafická podoba výtisků, což mimo jiné ovlivnilo to, jak jsou texty kritizující filmy označovány. Ve starší podobě byly tyto texty uvedeny v rubrice „Filmy“, od čísla 1/2016 jsou děleny na „Kritiky“ a „Recenze“, přičemž není úplně patrné, jaký je mezi texty rozdíl. Do svého výzkumu však zahrnuji obě kategorie, rozhodujícím prvkem je instituce média, které vystupuje jako kritický a filmově odborný časopis.

Do této kategorie spadá i časopis *Cinepur*, vycházejí jednou za dva měsíce, s podtitulem „časopis pro moderní cinefily“. Ten zveřejňované texty publikuje jako kritiky a ve vydaném čísle jsou náležitě odděleny od ostatních.

Zpravodajský server *iHNED.cz* slouží jako internetová verze Hospodářských novin. Nabízí však více obsahu, jelikož není fyzicky limitován tiskem. Psaní o filmu v něm vychází v rubrice „Film & TV“ řazené v sekci „Art“. Recenze zde bývají většinou označovány coby recenze, neděje se tak ale ve sto procentech případů. Počítám, že jde jen o nedostatky v dodržování redakčních pravidel, jelikož neoznačené texty vyznačují stejné kvality jako ty označené. Přestože *iHNED.cz* nezapadá do zvolené kategorie institucionálně, důvodem pro jeho zařazení je výskyt autorů, kteří jinak publikují i ve filmově odborných periodících.

Další anomálií je server *jestevevetsikritik.cz* (Ještě větší kritik, dále jako JVK). Jednak jde výhradně o online médium, kde publikuje pouze jeden autor, za druhé vznikl v polovině období, které budu zkoumat, první text zde byl publikován 4. 2. 2016. Tato skutečnost bude při kvantitativní analýze brána v potaz. Kritické články autor označuje jako recenze a jsou publikovány pod vlastní kategorií. Autor sám je nazývá jako „hlavní atrakce“.²⁰ Jako jediné médium v recenzích pracuje i s grafickým hodnocením, které má podobu pozitivního, neutrálního nebo negativního smajlíka.

Týdeník *Respekt* se stejně jako *A2* řadí ke společenským magazínům, které cílí na náročnější čtenáře. Redakčně ho opět pojí s odbornými periodiky sdílení

¹⁹ O Filmu a době - Film a doba. *Film a doba* [online]. [cit. 07.08.2017]. Dostupné z: <http://filmadoba.eu/o-filmu-a-dobe/>.

²⁰ FAQ. *Ještě větší kritik* [online]. [cit. 07.08.2017]. Dostupné z: <http://www.jestevevetsikritik.cz/info/faq>.

autorů. Texty v něm jsou řazeny v sekci věnující se kultuře a obvykle označeny jako „Film“. Kromě tištěných vydání jsou některé texty uveřejňovány jen online na serveru *respekt.cz*, jež lze nalézt pod stejným řazením. I ty budou zahrnuty do výzkumného vzorku.

3.3. Výběr filmů

Pro realizaci výzkumu a analýzy české filmové kritiky jsem zvolil výhradně filmy české produkce, jelikož jsou našemu akademickému prostředí bližší a jejich výsledky by tak mohly být větším přínosem. Volba tuzemských filmů zároveň jasným způsobem ohraničuje výzkumný vzorek a uvedená analýza mohla být provedena v relativně kompletní šíři filmové produkce. Česká kinematografie si navíc u českých diváků drží stále silnou pozici, srovnáme-li podíl návštěvnosti domácích filmů na celku s okolními zeměmi.²¹ Kritika filmy rovněž dotváří a říká, jakou mají hodnotu. Je nevyhnutelné, že absolventi FAMU se brzy stanou součástí tohoto prostředí, a proto je dobré ho znát a mít o něm přehled. Ve výzkumu se zaměřím na kritiky českých hraných filmů, které splnily pravidla pro možnosti ucházet se o nominaci na výroční cenu Český lev, kterou vyhlašuje Česká filmová a televizní akademie (ČFTA)²² a šly do distribuce v rozmezí července 2015 až srpna 2016. Důvodem proto je uvedení několika titulů, které doprovázely ambice uměleckého filmu přesahující naše hranice a zároveň byly kritikou pozitivně přijaty. Věnovat se ale budu všem uvedeným snímkům, aby byl vzorek rozmanitější a výsledky analýzy komplexnější, navíc samotné hodnocení, který film je nebo není kvalitní, není předmětem zájmu mé práce.

²¹ V roce 2016 tvořil podíl českých filmů na návštěvnosti 29,5 %, na tržbách 27,3 %. DANIELIS, Aleš. Pohádky o evropském filmu. *Cinepur*. Praha: Sdružení přátel Cinepuru, 2017, č. 110, s. 14.

²² Statut pro rok 2016 zde Statut pro rok 2016. ČFTA [online]. [Cit. 30.7.2017]. Dostupné z: <http://www.filmovaakademie.cz/cz/2016/statut-pro-rok-2016>.

3.3.1. Přehled filmů

Pro stanovení kompletního seznamu filmů pro výzkum jsem vycházel z plánu premiér, který uveřejňuje Unie filmových distributorů.²³ Díky digitalizaci vzrůstá počet snímků, které jsou znovu uváděny do kin, ačkoliv premiéru si dávno odbyly. Pro jejich eliminaci jsem využil seznamů premiérových titulů, které publikuje ČFTA.²⁴ Od 1.7.2015 do 31.8.2016 šlo do kin celkem 36 premiérových celovečerních hraných film, jejichž kompletní seznam je uveden jako Příloha č. 1.

Jelikož vybraná skupina netvoří příliš homogenní celek, rozhodl jsem si práci s nimi zpřehlednit jejich rozřazením do čtyř kategorií, které definoval výzkumný tým Masarykovy univerzity, který pro Český fond kinematografie zpracovával Studii vývoje českého hraného filmu.²⁵ V kategorizaci snímků přihlíží zejména k jejich produkčním a producentským zázemím, tedy kdo a jak se podílí na pokrytí rozpočtu filmu a jaký je producentský záměr pro uvedení filmu. „Typologie nerozlišuje a nehodnotí finální umělecké kvality, ale producentské záměry a zamýšlené místo produktů na domácím trhu.“²⁶ Jednotlivé skupiny nazývají Mainstreamový artový (A1), Okrajový artový (A2), Mainstreamový komerční (K1) a Okrajový komerční (K2).

A1 – Mainstreamový artový

Tvůrci se soustředí na autorský film, ale snaží se přilákat i mainstreamové publikum. Filmy mívají relativně vysoké rozpočty (nad 25 milionů korun), které financují i z neveřejných prostředků. V této kategorii se ve srovnání s kategorií

²³ Pro roky 2015 a 2016 k nalezení na jejich webu. Premiéry v českých kinech. Unie filmových distributorů [online]. [cit. 31.07.2017]. Dostupné z: <http://www.ufd.cz/prehledy-statistiky/premiery-v-ceskych-kinech>.

²⁴ Rok 2015: Seznam filmů roku 2015. ČFTA [online]. [cit. 31.07.2017]. Dostupné z: <http://www.filmovaakademie.cz/cz/2015/seznam-filmu-roku-2015> ; rok 2016: Seznam filmů roku 2016. ČFTA [online]. [cit. 31.07.2017]. Dostupné z: <http://www.filmovaakademie.cz/cz/2016/seznam-filmu-roku-2016>.

²⁵ SZCZEPANIK, Petr a kol., *Studie vývoje českého hraného kinematografického díla*, Vyd. 1., Praha: Státní fond kinematografie, 2015. 291 s. ISBN 978-80-260-8911-7.

²⁶ Tamtéž, s. 29.

A2 častěji vyskytují mezinárodní spolupráce. Žánrově se často jedná o dramata z nedávné historie, která mají vysoké produkční hodnoty.²⁷

A2 – Okrajový artový

Jde o filmy pohybující se na okraji pole filmové produkce bez ambic o oslovení mainstreamového diváka. Rozpočty jsou nízké, pohybují se pod hranicí 25 milionů korun, jsou závislé na veřejné podpoře. Počítají s nízkou návštěvností v kinech. Cílový divák je fanoušek artové/festivalové kinematografie. Často je najdeme mezi debuty a sociálně-kritickými snímky.²⁸

K1 – Mainstreamový komerční

Jejich producenti cílí hlavně na domácí mainstreamové publikum. Filmy mají rozpočty pohybující se mezi 25 a 55 miliony korun. Na jejich financování se podílí i komerční televize a obchodní partneři prostřednictvím product placementu. Žánrově do této kategorie zapadají např. lifestylové komedie pro střední a starší generace.²⁹

K2 – Okrajový komerční

U tohoto typu je domácí publikum už výhradní cílovou skupinou („čtenáři bulvárního tisku a diváci televizních soap oper“³⁰). Rozpočty filmů jsou v rozmezí od 4 do 30 milionů korun (odvíjí se také od prestiže režiséra) a na jejich pokrytí se už výraznou měrou podílí soukromé subjekty přes product placement. Žánry lidové komedie a kriminální thrillery s kontroverzními tématy jsou typickými příklady těchto produktů.³¹

Uvedená typologie však samozřejmě není uzavřenou a jednoznačnou, a proto bylo v některých případech nutné se přiklonit k jedné z kategorií, ačkoli film vykazoval charakteristiku na pomezí dvou vytyčených. Objevují se také snímky, které autoři studie označují jako „nesystémové vstupy“³², mezi něž řadí například

²⁷ Tamtéž, s. 5–6.

²⁸ Tamtéž, s. 6.

²⁹ Tamtéž.

³⁰ Tamtéž.

³¹ Tamtéž.

³² Tamtéž, s. 32.

studentské snímky. Klíčovými aspekty pro rozřazení filmů jsem proto zvolil prvky týkající se filmů jako uměleckých děl, nikoli filmů jako produktu. Jde především o žánrové zařazení a styl filmu, tematické významy, kterých se dotýká, a umělecké ambice tvůrců.

Tabulka č. 1: Rozdělení zkoumaných filmů do kategorií A1, A2, K1, K2

A1	Ani ve snu! (2016); Cesta do Říma (2015); David (2015); Já, Olga Hepnarová (2016); Polednice (2016); Road-Movie (2015); Rodinný film (2015); Rudý kapitán (2016); Schmitke (2014); Učitelka (2016); Ztraceni v Mnichově (2015)
A2	Laputa (2015); Menandros & Thaïs (2016); Nenasytná Tiffany (2015); Nikdy nejsme sami (2016); Prach (2015)
K1	Domácí péče (2015); Dvojníci (2016); Gangster Ka (2015); Gangster Ka: Afričan (2015); Jak básníci čekají na zázrak (2016); Jak se zbavit nevěsty (2016); Lída Baarová (2016); Muzikál aneb Cesty ke štěstí (2016); Padesátka (2015); Řachanda (2016); Teorie Tygra (2016); Wilsonov (2015)
K2	Celebrity s.r.o. (2015); Decibely lásky (2016); Děda (2016); Montenegro (2016); Musíme se sejít (2016); Sezn@mka (2016); Strašidla (2016); Vánoční Kameňák (2015)

4. Kvantitativní analýza

4.1. Definice proměnných

První zkoumanou proměnnou je vůbec četnost referování o jednotlivých filmech. Závěry jednoduše vyplývají z toho, kolik z možných výstupů bylo realizováno a publikováno. Na prvním místě jsem se u uveřejněných textů zajímal hlavně o jejich rozsah, který jsem se rozhodl poměřovat počtem slov. Do toho nebyly počítány titulky článku, mezititulky ani perexy. V jejich případě jde spíše o redakční politiku, která má sloužit hlavně pro orientaci čtenáře a pouze shrnuje nebo vypichuje, co v textu najdeme, nijak ho však nerozšiřuje.

V textech hledám ty čtyři fáze psaní o filmu, o kterých píše Bordwell, a zmiňuji je již v kapitole 2.1 o filmové kritice. Pro rozdíl mezi popisem a analýzou je zde podstatná argumentace v textu. Nechci kritikům nijak odepírat jejich analytické uvažování, jako analýza se však započítává až text, ve kterém někdo vysvětluje, proč tak film funguje/působí. Až to považuji za obohacující příspěvek pro tvůrce, kdy jsou objasněny funkce a vztahy jednotlivých složek filmové formy. Bordwell rozděluje významy, které film tvoří, do čtyř forem, z nichž dvě lze považovat za interpretaci. Označuje je jako implicitní a symptomatický význam.³³

V referování o filmech se také zaměřím nato, zda se kritici věnují ději filmu, pozadí jeho vzniku, kontextu jeho tvůrců, zařazení do české, případně československé a světové kinematografie a také jestli si všímají i souvislostí žánru.

Další faktory, které budu v textech hledat, se týkají už samotné filmové formy. Vycházím z knihy *Umění filmu*³⁴ Davida Bordwella, poznatky z ní však kombinuji s praxí natáčení filmu.

Výprava filmu zahrnuje masky, kostýmy a rekvizity.³⁵ Dalším prvkem je inscenování neboli režisérova schopnost ovládat chování figur.³⁶ Běžně se o této

³³ Bordwell, 1991, s. 8–9.

³⁴ BORDWELL, David a THOMPSON, Kristin. *Umění filmu: úvod do studia formy a stylu*. 1. vyd. V Praze: Nakladatelství Akademie múzických umění, 2011. 639 s. ISBN 978-80-7331-217-6.

činnosti mluví také jako o hereckých projevech nebo hraní. Inscenování však vidím jako efektivnější pojem, jelikož zahrnuje představitele nejenom lidských rolí.

Scénář sice není součástí filmové formy, kritici se k němu však často odkazují. Mluví o něm ve chvílích, kdy kritizují úroveň dialogů či hodnotí logiku chování postav.

Další ze složek je vyprávění, jehož definici najdeme u Bordwella jako „příčinně propojený řetězec událostí, který se odehrává v čase a prostoru“³⁷.

Kamera zde funguje jako zástupný prvek pro obrazové kvality filmů. Patří mezi ně rámování, práce s prostorem, fotografické kvality, ale i osvětlování.

Střih znamená především spojování různých záběrů do většího celku, případně „koordinaci jednoho záběru s tím druhým“³⁸. Zde tento výraz slouží i jako ekvivalent střihové skladby.

Zvuk zde znamená veškerou zvukovou stopu filmu. Zahrnuje v sobě tedy dialogy, hudbu i ruchy.

Další část vedle scénáře, která se nevěnuje přímo jednomu prvku filmové formy, jsou pasáže všímající si postav, které tvoří součást příběhu.

Styl vystupuje jako nadřazená složka většině zmíněným. Zahrnuje v sobě mizanscenu, kameru, střih a zvuk, které společně vytváří styl jako formální systém.

Poslední z proměnných je prostředí, další podsložka mizanscény, která určuje prostor, ve kterém se vyprávění odehrává.

4.2. Frekvence

Následující tabulka ukazuje, o kterých filmech která média referovala a splňovala pravidla vytyčená pro výzkum. Křížky „x“ značí, že periodikum publikovalo

³⁵BERNARD, Jan a FRÝDLOVÁ, Pavla. *Malý labyrint filmu*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1988. s. 474, [16] s. barev. obr. příl.

³⁶ BORDWELL & THOMPSON, 2011. s. 180.

³⁷ Tamtéž, s.111–112.

³⁸ Tamtéž, s. 289.

o filmu text. Znaménka „o“ značí, že médium nemohlo o filmu psát, jelikož v době kolem jeho uveřejnění neexistovalo.

Tabulka č. 2: Přehled výskytu textů o filmech ve vybraných médiích

	A2	A2larm	Cinepur	Film a doba	iHNED.cz	JVK	Respekt
A1							
Ani ve snu!				x	x		
Cesta do Říma						o	
David						o	x
Já, Olga Hepnarová	x	x	x	x	x	x	x
Polednice					x	x	
Road-Movie							
Rodinný film	x	x	x	x	x		x
Rudý kapitán						x	
Schmitke	x		x		x	o	x
Učitelka		x		x	x	x	
Ztraceni v Mnichově			x	x	x	o	x
A2							
Nenasytná Tiffany	x				x	o	
Laputa					x	o	
Menandros & Thaïs							
Nikdy nejsme sami	x	x	x	x		x	
Prach	x		x				
K1							
Domácí péče			x	x	x	o	
Dvojníci					x		
Gangster Ka					x	o	x
Gangster Ka: Afričan					x	o	
Jak básníci čekají na zázrak							x
Jak se zbavit nevěsty					x		
Lída Baarová		x			x	x	
Muzikál aneb Cesty ke štěstí							
Padesátka					x	x	
Řachanda							
Teorie tygra					x		
Wilsonov					x	o	x

	A2	A2larm	Cinepur	Film a doba	iHNED.cz	JVK	Respekt
K2							
Celebrity s.r.o.						o	
Decibely lásky					x	x	x
Děda							
Montenegro							
Musíme se sejít							
Sezn@mka							
Strašidla							
Vánoční Kameňák						o	

Tabulka č. 3: Počet výstupů v médiích

	možných výstupů	skutečných výstupů	podíl skutečných
A1	73	31	42 %
A2	33	10	30 %
K1	80	17	21 %
K2	54	3	6 %
Celkem	240	61	25 %

Tabulka č. 4: Filmy, o kterých se psalo

	počet filmů	počet recenzovaných filmů	podíl recenzovaných
A1	11	9	82 %
A2	5	4	80 %
K1	12	10	83 %
K2	8	1	13 %
Celkem	36	24	67 %

Z výzkumu četnosti zájmu zástupců esejistického psaní o české filmy vyplývá, že největším lákadlem pro autory jsou zástupci kategorie A1. Jedná se o kategorii, která se kromě jejích uměleckých ambic snaží i o oslovení velké části publika. Toho se snaží docílit i uváděním na filmových festivalech nejenom v České republice. Kategorie A2 jako druhá nejrecenzovanější ukazuje, že zájem esejistické kritiky leží hlavně v dílech, které se snaží o uměleckou formu, která je pro ně větší prioritou než komerční úspěch. Na opačném konci spektra leží naopak filmy kategorie K2, které ačkoliv vznikají podobně na okraji jako filmy

A2, kvůli jejich rezignování na kvalitu se potýkají až se skoro nulovým zájmem ze strany kritiků.

Co se týče celkového zájmu o české tituly, ze všech uvedených snímků ve zkoumaném období se referovalo celkem o dvou třetinách filmů (tzn., o filmu se napsalo alespoň v jednom ze zkoumaných médií). Po vyřazení kategorie K2 stoupne podíl dokonce až na čtyři pětiny, u podílu uskutečněných výstupů na jednu třetinu.

4.3. Kvantitativní analýza filmových kategorií a filmů

4.3.1. Kategorie A1

Jedinou proměnnou, která se vždy vyskytuje ve všech mediálních výstupech týkajících se filmů kategorie A1, je hodnocení. Druhou nejčastěji zastoupenou proměnnou je Bordwellova další fáze textu – popis, jenž se neobjevil pouze v jednom případě. K interpretaci se autoři uchýlovali ve více než čtyřech pětinách textů. Nejhledanější položka – analýza – se vyskytovala jen v 55 % textů.

Obsah textů vytvářeli kritici často popisováním děje, sdělováním detailů ohledně pozadí filmů a kontextu české i světové kinematografie, případně kontextu autora. Psaní o kariérách tvůrců má sice stejný podíl jako analýza, ale pro žánr esejistického psaní není zdaleka tak významné.

Co se týče jednotlivých složek filmové formy, kritici si nejčastěji všímali způsobů vyprávění, a to skoro ve třech čtvrtinách případů. Kameře a inscenování se věnovala přibližně polovina článků.

Tabulka č. 5: Filmy x média A1

	A2	A2-larm	Cine-pur	Film a doba	iHNED-.cz	JVK	Respekt	všechna média
Průměrný počet slov	753	1157	609	993	601	1837	1243	
počet výstupů	3	3	4	5	7	4	5	31
popis	100 %	100 %	75 %	100 %	100 %	100 %	100 %	97 %
analýza	67 %	67 %	25 %	40 %	14 %	100 %	80 %	55 %
interpretace	100 %	67 %	75 %	100 %	57 %	100 %	100 %	84 %
hodnocení	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
děj	100 %	100 %	25 %	80 %	100 %	100 %	80 %	84 %
pozadí filmu	33 %	67 %	100 %	60 %	100 %	100 %	80 %	81 %
kontext autora	33 %	67 %	50 %	100 %	57 %	25 %	40 %	55 %
kontext české kinematografie	67 %	67 %	75 %	60 %	43 %	100 %	100 %	71 %
kontext světové kinematografie	33 %	33 %	75 %	40 %	57 %	75 %	80 %	58 %
kontext žánru			25 %	40 %	43 %	75 %	20 %	32 %
výprava		33 %		20 %		25 %		10 %
inscenování	100 %	33 %	50 %	60 %	43 %	50 %	20 %	48 %
scénář	67 %	67 %		40 %	29 %	50 %		32 %
vyprávění	100 %	67 %	75 %	80 %	43 %	100 %	80 %	74 %
kamera	67 %	67 %	25 %	60 %	29 %	75 %	80 %	55 %
střih	67 %			20 %	14 %			13 %
zvuk	33 %		25 %		29 %	50 %		19 %
postavy						25 %		3 %
styl			25 %					3 %
prostředí		67 %		20 %			20 %	13 %

Filmy *Ani ve snu!* a *David provázel nezájem médií*, ačkoliv oba se dočkaly uvedení na prestižních filmových festivalech. *Ani ve snu!* mělo premiéru na Berlinale a *David* byl jedním z debutů uvedených na výročním ročníku karlovarské přehlídky. Ve třech článcích, které se věnovaly této dvojici filmů, stojí za zmínku pouze deskripce prostředí v kritice filmu *Ani ve snu!*, která byla publikována v časopisu *Film a doba*. Tato proměnná se vyskytovala spíše

výjimečně, v tomto případě však vychází z tematiky filmu, kde městský prostor hraje klíčovou roli.

Tabulka č. 6: *Ani ve snu!*

Ani ve snu!	Film a doba ³⁹	iHNED.cz ⁴⁰
počet slov	1031	573
popis	x	x
analýza	x	
interpretace	x	
hodnocení	x	x
děj	x	x
pozadí filmu	x	x
kontext autora	x	x
kontext české kinematografie	x	
kontext světové kinematografie		
kontext žánru		x
výprava		
inscenování	x	
scénář		
vyprávění		
kamera	x	
střih		
zvuk		
postavy		
styl		
prostředí	x	

³⁹ Kameník, Miloš. Petr Oukropec: Ani ve snu!. Film a doba. 2016, č. 2, s. 76–77.

⁴⁰ Stejskal, Tomáš. Nový český film zachycuje české parkouristy i jejich pohled na svět, trochu ale postrádá děj. Hospodářské noviny [online]. 28.4.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://archiv.ihned.cz/c1-65268770-ani-ve-snu-oukropec-film-parkour-recenze>.

Tabulka č. 7: *David*

David	Respekt ⁴¹
počet slov	1195
popis	x
analýza	x
interpretace	x
hodnocení	x
děj	x
pozadí filmu	x
kontext autora	
kontext české kinematografie	x
kontext světové kinematografie	x
kontext žánru	
výprava	
inscenování	
scénář	
vyprávění	
kamera	x
střih	
zvuk	
postavy	
styl	
prostředí	x

Já, Olga Hepnarová je jediným ze zkoumaného vzorku filmů, který zaznamenal výstupy ve všech sledovaných médiích. Vedle uvedení na Berlinale a uměleckých ambicí tvůrců k tomu nepochybně pomohlo i zpracování kontroverzního, a tedy divácky atraktivního tématu z doby nedávné československé historie, které se nenostalgického filmového zpracování dočkává jen výjimečně.

⁴¹ Fila, Kamil. Ani štěňátko, ani geniální podivín. *Respekt* [online]. 27.9.2015 [22.8.2017]. Dostupné z <https://www.respekt.cz/tydenik/2015/40/ani-stenatko-ani-genialni-podivin>.

Tabulka č. 8: *Já, Olga Hepnarová*

Já, Olga Hepnarová	A2 ⁴²	A2larm ⁴³	Cinepur ⁴⁴	Film a doba ⁴⁵	iHNED.cz ⁴⁶	JVK ⁴⁷	Respekt ⁴⁸
počet slov	694	1233	565	575	577	2448	1189
popis	x	x	x	x	x	x	x
analýza	x	x				x	x
interpretace	x	x	x	x	x	x	x
hodnocení	x	x	x	x	x	x	x
děj	x	x			x	x	
pozadí filmu		x	x	x	x	x	x
kontext autora				x			
Kontext české kinematografie		x	x			x	x
kontext světové kinematografie		x	x			x	
kontext žánru					x		
výprava							
inscenování	x		x		x	x	x
scénář	x	x					
vyprávění	x	x	x	x		x	x
kamera		x	x	x		x	x

⁴² Böhm, Michal. Divák jako zmatený psycholog. *A2*. 2016, č. 8 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://www.advojka.cz/archiv/2016/8/divak-jako-zmateny-psycholog>.

⁴³ Tesař, Antonín. Já, Olga Hepnarová je někdo jiný. *A2larm* [online]. 23.3.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://a2larm.cz/2016/03/ja-olga-hepnarova-je-nekdo-jiny/>.

⁴⁴ Prášil, Janis. Deník, dokument, rekonstrukce. *Cinepur*. 2016, č. 105, s. 40.

⁴⁵ Kříž, Michal. Tomáš Weinreb, Petr Kazda: Já, Olga Hepnarová. *Film a doba*. 2016, č.2, s. 78.

⁴⁶ Stejskal, Tomáš. Recenze: Když vypravuje beze slov, film o Olze Hepnarové dosahuje evropské úrovně. *Hospodářské noviny* [online]. 23.3.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://archiv.ihned.cz/c1-65218900-ja-olga-hepnarova-film-recenze>.

⁴⁷ Fila, Kamil. Já, Olga Hepnarová, odsuzují vás k tápání. *Ještě větší kritik* [online]. 5.4.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://www.jestevetsikritik.cz/recenze/328-ja-olga-hepnarova-odsuzuji-vas-k-tapani#comment-202>.

⁴⁸ Bláhová, Jindřiška. V hlavě Olgy Hepnarové. *Respekt* [online]. 26.3.2016, akt. 6.5.2015 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://www.respekt.cz/tydenik/2016/13/v-hlave-olgy-hepnarove>.

střih	x			x			
zvuk							
postavy							
styl			x				
prostředí		x					

Polednice byla do kin uvedena jako horor, tedy zástupce čistě žánrových filmů. Ty u nás měly relativně silnou tradici zejména za minulého režimu a v době porevoluční se na ni dosud nepodařilo navázat (výjimku tvoří žánr kriminálka a detektivek). Proto nepřekvapí, že právě žánrovým kontextům se kritici u *Polednice* věnovali především.

Tabulka č. 9: *Polednice*

Polednice	iHNED.cz ⁴⁹	JVK ⁵⁰
počet slov	551	1547
popis	x	x
analýza		x
interpretace		x
hodnocení	x	x
děj	x	x
pozadí filmu	x	x
kontext autora		
kontext české kinematografie	x	x
kontext světové kinematografie	x	
kontext žánru	x	x
výprava		
inscenování	x	
scénář	x	x
vyprávění		x
kamera	x	x
stříh	x	
zvuk	x	
postavy		
styl		
prostředí		

Rodinný film je dalším ze zástupců snímků, které se před českou kinopremiérou úspěšně uvedly na festivalech v zahraničí. Jeho obliba u kritiků se stejně jako u filmu *Já, Olga Hepnarová* přenesla do jejich výročních cen. Oba filmy provokovaly svou formou, ve většině případů se však recenzenti věnovali hlavně vyprávění, kameře a hereckým výkonům, jako tomu bylo i u jiných filmů.

⁴⁹ Stejskal, Tomáš. Recenze: Film *Polednice* s Aňou Geislerovou spojil americký buranský horor s Erbenem. *Hospodářské noviny* [online]. 3.3.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://archiv.ihned.cz/c1-65189920-polednice-film-geislerova-recenze>.

⁵⁰ Fila, Kamil. *Polednice* a strach z vesnice. *Ještě větší kritik* [online]. 7.3.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://www.jestevetsikritik.cz/recenze/311-polednice-a-strach-z-vesnice#comment-137>.

Tabulka č. 10: *Rodinný film*

Rodinný film	A2 ⁵¹	A2larm ⁵²	Cinepur ⁵³	Film a doba ⁵⁴	iHNED.cz ⁵⁵	Respekt ⁵⁶
počet slov	944	1298	597	542	699	901
popis	x	x	x	x	x	x
analýza	x	x			x	x
interpretace	x		x	x		x
hodnocení	x	x	x	x	x	x
děj	x	x		x	x	x
pozadí filmu			x		x	x
kontext autora	x	x	x	x	x	x
kontext české kinematografie	x	x			x	x
kontext světové kinematografie			x			x
kontext žánru				x		
výprava		x				
inscenování	x	x		x		
scénář	x	x				
vyprávění	x	x		x	x	x
kamera	x	x			x	x
stříh	x					
zvuk						
postavy						
styl						
prostředí		x				

⁵¹ Böhm, Michal. Zvířata v teráriu. *A2*. 2016, č. 6 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://www.advojka.cz/archiv/2016/6/zvirata-v-terariu>.

⁵² Janáček, Tomáš. Rodinný film otevírá cestu kinematografii bez kompromisů. *A2larm* [online]. 25.2.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://a2larm.cz/2016/02/rodinny-film-otevira-cestu-kinematografii-bez-kompromisu/>.

⁵³ Tesař, Antonín. Značka Evropa. *Cinepur*. 2016, č. 104, s. 44.

⁵⁴ Křipač, Jan. Olmo Omerzu: Rodinný film. *Film a doba*. 2016, č. 1, s. 100.

⁵⁵ Stejskal, Tomáš. Rodinný film režiséra Omerzua má evropskou bravuru, chválí jej i americké časopisy. *Hospodářské noviny* [online]. 28.9.2015 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://art.ihned.cz/film-a-televize/c1-64666610-omerzu-rodinny-film-kamera-oko-recenze>.

⁵⁶ Bláhová, Jindřiška. Rodinný přírodopis. *Respekt* [online]. 13.2.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://www.respekt.cz/tydenik/2016/7/rodinny-prirodopis>.

Navzdory výše zmíněnému tvrzení o zavedenosti a oblíbenosti detektivního žánru, ze kterého v současné době těží především televize, *Rudý kapitán* příliš mediálních ohlasů nevyvolal. Spolu s filmem *Já, Olga Hepnarová* sdílí vyrovnávání se s dobou těsně předrevoluční. Nezájem může pramenit ze situování filmu do slovenského prostředí, na které u nás nejsme tolik zvyklí, oproti často uváděným českým snímkům na Slovensku.

Tabulka č. 11: *Rudý kapitán*

Rudý kapitán	JVK ⁵⁷
počet slov	1682
popis	x
analýza	x
interpretace	x
hodnocení	x
děj	x
pozadí filmu	x
kontext autora	
kontext české kinematografie	x
kontext světové kinematografie	x
kontext žánru	x
výprava	
inscenování	
scénář	
vyprávění	x
kamera	
střih	
zvuk	x
postavy	x
styl	
prostředí	

V textech k filmu *Schmitke* se nadprůměrně projevuje zájem o zvukovou složku díla, konkrétně se jí autoři věnovali v jedné polovině mediálních výstupů. Tato skutečnost nicméně není nijak překvapivá, jelikož v porovnání s ostatními snímky

⁵⁷ Fila, Kamil. Rudý kapitán uniká braku i socialismu. *Ještě větší kritik* [online]. 26.3.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://www.jestevetsikritik.cz/recenze/323-rudy-kapitan-unika-braku-i-socialismu>.

v tomto filmu tvůrci s hudbou pracují jako s velmi výrazným prvkem, který je součástí samotného příběhu.

Tabulka č. 12: *Schmitke*

Schmitke	A2 ⁵⁸	Cinepur ⁵⁹	iHNED.cz ⁶⁰	Respekt ⁶¹
počet slov	620	620	513	1096
popis	x	x	x	x
analýza				x
interpretace	x		x	x
hodnocení	x	x	x	x
děj	x	x	x	x
pozadí filmu	x	x	x	x
kontext autora				
kontext české kinematografie	x	x		x
kontext světové kinematografie	x	x	x	x
kontext žánru		x		x
výprava				
inscenování	x	x		
scénář				
vyprávění	x	x		x
kamera	x			x
střih				
zvuk	x	x		
postavy				
styl				
prostředí				

Filmy *Učitelka* a *Ztraceni v Mnichově* jsou jedinými dvěma zástupci kategorie A1, za nimiž stojí již zavedení tvůrci (ve všech předchozích případech šlo o celovečerní debuty či druhé snímky režiséra). Spojuje je také způsob

⁵⁸ Tesař, Antonín. Bloudění na hranici. *A2*. 2015, č. 17, [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://www.advojka.cz/archiv/2015/17/bloudeni-na-hranici>.

⁵⁹ Stejskal, Tomáš. Za devatero Krušnými horami. *Cinepur*. 2015, č. 101, s. 37.

⁶⁰ Foll, Jan. Český film *Schmitke* je víc než satirou o postkomunistické divočině. *Hospodářské noviny* [online]. 14.8.2015 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://archiv.ihned.cz/c1-64455500-schmitke-film-recenze>.

⁶¹ Fila, Kamil. Začíná nová éra českého filmu. *Schmitke* je vynikající. *Respekt* [online]. 9.8.2015, akt. 13.8.2015 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://www.respekt.cz/tydenik/2015/33/stalker-z-krusnohori>.

vyprávění, který byl veden v několika rovinách, ať už časových nebo formou filmu ve filmu. To všechno se promítlo do kritik soustředících se na naraci snímků, obohacených o kontext autora a kontext české kinematografie.

Tabulka č. 13: *Učitelka*

Učitelka	A2larm ⁶²	Film doba ⁶³	a iHNED.cz ⁶⁴	JVK ⁶⁵
počet slov	939	1555	756	1671
popis	x	x	x	x
analýza				x
interpretace	x	x	x	x
hodnocení	x	x	x	x
děj	x	x	x	x
pozadí filmu	x	x	x	x
kontext autora	x	x	x	x
kontext české kinematografie		x		x
kontext světové kinematografie		x	x	x
kontext žánru				x
výprava		x		x
inscenování		x	x	x
scénář		x	x	x
vyprávění		x	x	x
kamera		x		x
střih				
zvuk			x	x
postavy				
styl				
prostředí				

⁶² Tesař, Antonín. V pelišku panovačné učitelky. *A2larm* [online]. 25.7.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://a2larm.cz/2016/07/v-pelisku-panovacne-ucitelky/>.

⁶³ Blažejovský, Jaromír. My soudruzi si totiž tykáme. *Film a doba*. 2016, č. 3, s. 58-59.

⁶⁴ Stejskal, Tomáš. Hřebejk natočil jeden z nejrozpačtějších filmů, jeho Učitelce hra na tajemství nevyšla. *Hospodářské noviny* [online]. 5.7.2016, akt. 6.7.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://art.ihned.cz/film-a-televize/c1-65357280-ucitelka-film-karlovy-vary-recenze>.

⁶⁵ Fila, Kamil. Učitelka nese pochodeň antikomunismu. *Ještě větší kritik* [online]. 24.7.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://www.jestevetsikritik.cz/recenze/393-ucitelka-nese-pochoden-antikomunismu>.

Tabulka č. 14: *Ztraceni v Mnichově*

Ztraceni v Mnichově	Cinepur ⁶⁶	Film doba ⁶⁷	a	iHNED.cz ⁶⁸	Respekt ⁶⁹
počet slov	654	1260		541	1034
popis		x		x	x
analýza	x	x			
interpretace	x	x		x	x
hodnocení	x	x		x	x
děj		x		x	x
pozadí filmu	x			x	
kontext autora	x	x		x	x
kontext české kinematografie	x	x		x	x
kontext světové kinematografie		x		x	x
kontext žánru		x			
výprava					
inscenování					
scénář		x			
vyprávění	x	x		x	x
kamera					
střih					
zvuk					
postavy					
styl					
prostředí					

4.3.2. Kategorie A2

Oproti předchozí kategorii se ve všech mediálních výstupech, které se věnují skupině filmů A2, vyskytují proměnné popis a děj. Překvapivé je zastoupení

⁶⁶ Tesař, Antonín. Hra na zradu. *Cinepur*. 2015, č. 102, s. 49.

⁶⁷ Rynda, Vojtěch. Když se Češi (ne)smějí Čechům. *Film a doba*. 2015, č. 4, str. 231-232.

⁶⁸ Stejskal, Tomáš. Papouškovaná pravda dějin. Film *Ztraceni v Mnichově* se na Čechy dívá vtipně a trefně. *Hospodářské noviny* [online] 23.10.2015, akt. 24.10.2015 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://archiv.ihned.cz/c1-64773830-ztraceni-v-mnichove-zelenka-recenze>.

⁶⁹ Fila, Kamil. Papoušek má rád Hitlera a režisér skuhrání na poměry. *Respekt* [online]. 24.10.2017, akt. 25.10.2017 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://www.respekt.cz/tydenik/2015/44/papousek-ma-rad-hitlera-a-reziser-skuhrani-na-pomery>.

hodnocení pouze devadesáti procenty, jelikož se v jednom textu vůbec nevyskytovalo. Nejvýraznější změnou je podíl analýzy jako proměnné, kterou naopak najdeme pouze v jediném textu. Markantní je také pokles přítomnosti vyprávění, objevující se jen ve dvou pětinach článků. Dalšími nejčastěji zmiňovanými složkami filmové formy jsou opět inscenování a kamera, ačkoliv v obou případech je jejich podíl nižší než v kategorii A1.

Tabulka č. 15: Filmy x média A2

	A2	A2lar m	Cinepu r	Film a doba	iHNED.c z	JVK	Respek t	všechna médi a
počet slov průměr	598	516	613	597	482	2340		
počet výstupů	3	1	2	1	2	1	0	10
popis	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %		100 %
analýza						100 %		10 %
interpretace	67 %	100 %	100 %	100 %		100 %		70 %
hodnocení	100 %	100 %	50 %	100 %	100 %	100 %		90 %
děj	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %		100 %
pozadí filmu	67 %	100 %	50 %		50 %	100 %		60 %
kontext autora	67 %		50 %	100 %	100 %	100 %		70 %
kontext české kinematografi e	67 %		50 %		100 %	100 %		60 %
kontext světové kinematografi e	33 %		50 %		100 %	100 %		50 %
kontext žánru	0 %				50 %	100 %		20 %
výprava	0 %		50 %					10 %
inscenování	67 %		50 %	100 %				40 %
scénář	0 %		50 %	100 %	50 %			30 %
vyprávění	33 %		100 %			100 %		40 %
kamera	67 %		50 %					30 %
střih	33 %							10 %
zvuk	33 %							10 %
postavy	33 %							10 %
styl	33 %		100 %					30 %
prostředí	33 %		50 %					20 %

Další z debutů uvedený v Karlových Varech je film *Nenasytná Tiffany* – poněkud atypický festivalový snímek zejména kvůli žánrovým prvkům found-footage horroru. Na rozdíl od *Polednice* film vykazuje menší produkční hodnoty, což ho řadí do kategorie A2. Film se také projevuje syrovější a neuhlazenější filmovou formou. Toho si všímá text, který k filmu vyšel v časopise A2 a jenž zmiňuje

skoro všechny pozorované proměnné vztahující se k filmové formě. Co se týče zvuku, střihu, prostředí nebo stylu samotného, ty se v dalších textech ke kategorii A2 vyskytovaly jen výjimečně nebo vůbec.

Tabulka č. 16: *Nenasytá Tiffany*

Nenasytá Tiffany	A2 ⁷⁰	iHNED.cz ⁷¹
počet slov	513	534
popis	x	x
analýza		
interpretace	x	
hodnocení	x	x
děj	x	x
pozadí filmu		
kontext autora		x
kontext české kinematografie	x	x
kontext světové kinematografie	x	x
kontext žánru		x
výprava		
inscenování	x	
scénář		
vyprávění		
kamera	x	
střih	x	
zvuk	x	
postavy		
styl	x	
prostředí	x	

Uvedení filmu *Laputa*, ač dalšího z celovečerních debutů – navíc tvůrce, který na sebe upozornil už svojí studentskou tvorbou, proběhlo bez většího zájmu kritiků.

⁷⁰ Blažek, Jiří. Kdo jinému jámu kopá. A2. 2015, č. 18 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://www.advojka.cz/archiv/2015/18/kdo-jinemu-jamu-kopa>.

⁷¹ Stejskal, Tomáš. Český horor *Nenasytá Tiffany* nalézá vlastní hlas mezi střevy i smíchem. *Hospodářské noviny* [online]. 3.8.2015, akt. 5.9.2015 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://archiv.ihned.cz/c1-64409240-nenasytna-tiffany-recenze>.

Tabulka č. 17: *Laputa*

Laputa	iHNED.cz ⁷²
počet slov	430
popis	x
analýza	
interpretace	
hodnocení	x
děj	x
pozadí filmu	x
kontext autora	x
kontext české kinematografie	x
kontext světové kinematografie	x
kontext žánru	
výprava	
inscenování	
scénář	x
vyprávění	
kamera	
střih	
zvuk	
postavy	
styl	
prostředí	

Vůbec nejsledovanějším filmem této kategorie bylo drama *Nikdy nejsme sami*, jelikož předchozí film režiséra Petra Václava získal cenu za nejlepší celovečerní film roku 2014 jak z Cen české filmové kritiky, tak z předávání Českého lva. Kritici se u díla, které se věnuje několika rozličným postavám, věnují spíše interpretaci filmu ve vztahu k české společnosti než analyzování vlastního díla.

⁷² Stejskal, Tomáš. Nový český film Laputa: Beznaděj v kavárně. *Hospodářské noviny* [online]. 8.10.2015 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://archiv.ihned.cz/c1-64718360-laputa-smid-voriskova-recenze>.

Tabulka č. 18: *Nikdy nejsme sami*

Nikdy nejsme sami	A2 ⁷³	A2larm ⁷⁴	Cinepur ⁷⁵	Film a doba ⁷⁶	JVK ⁷⁷
počet slov	539	516	639	597	2340
popis	x	x	x	x	x
analýza					x
interpretace	x	x	x	x	x
hodnocení	x	x	x	x	x
děj	x	x	x	x	x
pozadí filmu	x	x	x		x
kontext autora	x			x	x
kontext české kinematografie			x		x
kontext světové kinematografie			x		x
kontext žánru					x
výprava					
inscenování				x	
scénář			x	x	
vyprávění	x		x		x
kamera			x		
střih					
zvuk					
postavy	x				
styl			x		
prostředí					

Prach je dalším reprezentantem celovečerních prvotin uvedených karlovarským festivalem. Kvůli inspiraci spirituálními filmy a filmy s vyprázdněnou narací se zřejmě jedná o nejméně divácký snímek. Tomu odpovídá i jeho zjevně nelehká cesta do kin, protože snímek měl premiéru až více než rok po jeho slavnostním uvedení.

⁷³ Michalík, Ivo. Katalog společenských fobií. *A2*. 2016, č. 9 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://www.advojka.cz/archiv/2016/9/katalog-spolecenskych-fobii>.

⁷⁴ Stejskal, Jan. Nejistá identita ve filmu Petra Václava. *A2larm* [online]. 14.4.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://a2larm.cz/2016/04/nejisty-svet-ve-filmu-petra-vaclava/>.

⁷⁵ Tesař, Antonín. V pasti a v panoptiku. *Cinepur*. 2016, č. 105, s. 41.

⁷⁶ Rynda, Vojtěch. Petr Václav: Nikdy nejsme sami. *Film a doba*. 2016, č. 2, s. 79.

⁷⁷ Fila, Kamil. Nikdy nejsme trapní sami. *Ještě větší kritik* [online]. 25.5.2016 [cit.22.8.2017]. Dostupné z <http://www.jestevetsikritik.cz/recenze/360-nikdy-nejsme-sami-takze-se-nam-ma-kdo-smat>.

Tabulka č. 19: *Prach*

Prach	A2 ⁷⁸	Cinepur ⁷⁹
počet slov	742	586
popis	x	x
analýza		
interpretace		x
hodnocení	x	
děj	x	x
pozadí filmu	x	
kontext autora	x	x
kontext kinematografie české	x	
kontext světové kinematografie		
kontext žánru		
výprava		x
inscenování	x	x
scénář		
vyprávění		x
kamera	x	
stříh		
zvuk		
postavy		
styl		x
prostředí		x

4.3.3. Kategorie K1

Přesun do komerční sféry začíná u skupiny komerční mainstreamové, která je v rámci celého výzkumného vzorku vůbec nejpočetnější. Spolu s tím ale klesá zájem esejistických kritiků referovat o této oblasti naší kinematografie. Jeden mediální titul nezaznamenal ani jeden článek, tři další referovali pouze o jednom snímku. Ve všech textech se opět vyskytoval popis, tentokrát doprovázen hodnocením. Častý, skoro 90% výskyt zaznamenaly pasáže líčící děj a pozadí filmu. Analytický přístup se v tomto případě vyskytuje o něco častěji než

⁷⁸ Michalík, Ivo. Prachem proti proudu času. A2. 2016, č. 18 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://www.advojka.cz/archiv/2016/18/prachem-proti-proudu-casu>.

⁷⁹ Gruntorád, Tomáš. Binárními opozicemi proti složitosti života. *Cinepur*. 2016, č. 107, s. 40.

v předchozí kategorii, nicméně 18% podíl není nikterak vysoký. Formální složky nejčastěji zastupují opět inscenování, kamera a vyprávění.

Tabulka č. 20: Filmy x média K1

	A2	A2lar m	Cinepur	Film a doba	iHNED.c z	JVK	Respek t	všechn a média
průměrný počet slov		1062	574	1272	635	2982	1226	
počet výstupů	0	1	1	1	9	2	3	17
popis		100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
analýza						100 %	33 %	18 %
interpretace					22 %	100 %	33 %	29 %
hodnocení		100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
děj			100 %	100 %	89 %	100 %	100 %	88 %
pozadí filmu		100 %		100 %	89 %	100 %	100 %	88 %
kontext autora		100 %		100 %	67 %	100 %	33 %	65 %
kontext české kinematografie				100 %	33 %	100 %	100 %	53 %
kontext světové kinematografie					33 %	50 %		24 %
kontext žánru					56 %	50 %	67 %	47 %
výprava		100 %			22 %			18 %
inscenování		100 %	100 %	100 %	55 %	100 %		59 %
scénář		100 %			55 %	50 %	33 %	47 %
vyprávění			100 %		11 %	100 %	67 %	35 %
kamera		100 %	100 %		55 %	50 %		47 %
střih					11 %			6 %
zvuk						50 %		6 %
postavy					11 %	100 %	33 %	26 %
styl						50 %		6 %
prostředí		100 %		100 %				12 %

Domácí péče je posledním z debutů premiérováných na karlovarském festivalu, které vzedmuly očekávání kritiků o budoucnosti české kinematografie. Že jde o snímek z těchto debutů nejkonvenčnější, dokazuje nejen zastoupení v této kategorii, ale i uvedení ve Varech v Hlavní soutěži. To ostatně bude nejspíš i důvodem, proč filmu věnovala pozornost kritika v odborných časopisech, jelikož jde o jediný titul, který si z kategorie K1 vybrala.

Tabulka č. 21: *Domácí péče*

Domácí péče	Cinepur ⁸⁰	Film a doba ⁸¹	iHNED.cz ⁸²
počet slov	574	1272	601
popis	x	x	x
analýza			
interpretace			x
hodnocení	x	x	x
děj	x	x	x
pozadí filmu		x	x
kontext autora		x	x
kontext české kinematografie		x	x
kontext světové kinematografie			
kontext žánru			
výprava			
inscenování	x	x	
scénář			
vyprávění	x		
kamera	x		
střih			
zvuk			
postavy			
styl			
prostředí		x	

Významnou část skupiny K1 tvoří komedie, které reprezentují celou polovinu filmů. Vzhledem k tomu, že cílí výhradně na komerční úspěch, reference na ně se redukuje na tituly s nejširší čtenářskou základnou, tedy server *iHNED.cz* a časopis *Respekt*. Kritici v jejich případě, až na pár výjimek, rezignují na interpretaci a analyzování děl a soustředí se spíše na pozadí jejich vzniku, případně kontext tvůrců.

⁸⁰ Česálková, Lucie. Dobře míněná křeč. *Cinepur*. 2015, č. 101, s. 40.

⁸¹ Jaroš, Jan. Domácí péče. *Film a doba*. 2015, č. 2-3, s. 155-156.

⁸² Prokopová, Alena. Domácí péče s Mihulovou a Polívkou je osobně prožitý ryzí "moravský" film. *Hospodářské noviny* [online]. 17.7.2015 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://archiv.ihned.cz/c1-64329930-domaci-pece-horak>.

Tabulka č. 22: *Dvojníci*

Dvojníci	iHNED.cz ⁸³
počet slov	639
popis	x
analýza	
interpretace	
hodnocení	x
děj	x
pozadí filmu	
kontext autora	
kontext české kinematografie	
kontext světové kinematografie	x
kontext žánru	x
výprava	
inscenování	x
scénář	
vyprávění	
kamera	
střih	
zvuk	
postavy	
styl	
prostředí	

⁸³ Stejskal, Tomáš. Recenze: Nová česká komedie *Dvojníci* šilhá po mafiánech i vorlíčkovské nadsázce. *Hospodářské noviny* [online]. 18.3.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://archiv.ihned.cz/c1-65212270-dvojnici-film-sokol-recenze>.

Tabulka č. 23: *Jak básníci čekají na zázrak*

Jak básníci čekají na zázrak	Respekt ⁸⁴
počet slov	1240
popis	x
analýza	
interpretace	x
hodnocení	x
děj	x
pozadí filmu	x
kontext autora	x
kontext české kinematografie	x
kontext světové kinematografie	
kontext žánru	
výprava	
inscenování	
scénář	
vyprávění	
kamera	
střih	
zvuk	
postavy	
styl	
prostředí	

⁸⁴ Bláhová, Jindřiška. Jak básníkům chutná pivo. *Respekt* [online]. 30.4.2016, akt. 1.5.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://www.respekt.cz/tydenik/2016/18/jak-basnikum-chutna-pivo>.

Tabulka č. 24: *Jak se zbavit nevěsty*

Jak se zbavit nevěsty	iHNED.cz ⁸⁵
počet slov	908
popis	x
analýza	
interpretace	
hodnocení	x
děj	x
pozadí filmu	x
kontext autora	x
kontext české kinematografie	
kontext světové kinematografie	
kontext žánru	x
výprava	
inscenování	
scénář	
vyprávění	
kamera	x
střih	
zvuk	
postavy	
styl	
prostředí	

⁸⁵ Stejskal, Tomáš. Nový český film *Jak se zbavit nevěsty*: Romantická komedie, ve které chybí romantika i komedie. *Hospodářské noviny* [online]. 29.4.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://archiv.ihned.cz/c1-65272170-jak-se-zbavit-nevesty-svoboda-film-recenze>.

Tabulka č. 25: *Padesátka*

Padesátka	iHNED.cz ⁸⁶	JVK ⁸⁷
počet slov	615	1850
popis	x	x
analýza		x
interpretace		x
hodnocení	x	x
děj	x	x
pozadí filmu	x	x
kontext autora	x	x
kontext české kinematografie	x	x
kontext světové kinematografie		
kontext žánru		
výprava		
inscenování		x
scénář	x	
vyprávění		x
kamera		
střih		
zvuk		
postavy		x
styl		x
prostředí		

⁸⁶ Stejskal, Tomáš. Recenze: Debutující režisér Vojtěch Kotek vyhání mráz z duší, ale jde mu to ztuha. *Hospodářské noviny* [online]. 28.12.2015 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://archiv.ihned.cz/c1-65026600-vojtech-kotek-padesatka-recenze>.

⁸⁷ Fila, Kamil. Padesátka jede proježděnou stopou. *Ještě větší kritik* [online]. 9.2.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://www.jestevetsikritik.cz/recenze/289-padesatka-jede-projezdenou-stopou>.

Tabulka č. 26: *Teorie tygra*

Teorie tygra	iHNED.cz ⁸⁸
počet slov	553
popis	x
analýza	
interpretace	x
hodnocení	x
děj	x
pozadí filmu	x
kontext autora	x
kontext české kinematografie	
kontext světové kinematografie	
kontext žánru	
výprava	
inscenování	x
scénář	x
vyprávění	
kamera	
střih	
zvuk	
postavy	
styl	
prostředí	

⁸⁸ Stejskal, Tomáš. Film *Teorie tygra* nekouše, je spíš karikaturou despotických žen a romantických mužů. *Hospodářské noviny* [online]. 31.3.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://archiv.ihned.cz/c1-65227450-teorie-tygra-film-recenze>.

Tabulka č. 27: *Wilsonov*

Wilsonov	iHNED.cz ⁸⁹	Respekt ⁹⁰
počet slov	553	1234
popis	x	x
analýza		x
interpretace		
hodnocení	x	x
děj		x
pozadí filmu	x	x
kontext autora		
kontext české kinematografie		x
kontext světové kinematografie	x	
kontext žánru	x	x
výprava	x	
inscenování	x	
scénář	x	x
vyprávění		x
kamera	x	
střih		
zvuk		
postavy		
styl		
prostředí		

Filmy *Gangster Ka* a *Gangster Ka: Afričan* navazují na trend posledních let, kdy se zápletky inspirojí v reálných kriminálních případech, a ty více či méně pozměněné představují divákům doufajíc díky zakládání se na skutečnosti v divácký úspěch. Recenzenti se proto věnují pozadí filmu, kde většinou píší o příbězích, které byly filmařům inspirací. V obou případech uvedených filmů se autoři věnují také kontextu žánru kriminálních filmů.

⁸⁹ Stejskal, Tomáš. Zločin na těle filmu. V nejdražší české komedii *Wilsonov* nedává smysl vůbec nic. *Hospodářské noviny* [online]. 1.10.2015 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://archiv.ihned.cz/c1-64676580-wilsonov-masin-film-recenze>.

⁹⁰ Video: *Wilsonov* měl být dražší, aby nemusel být tak hloupý. *Respekt* [online]. 4.10.2015, akt. 7.10.2015 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://www.respekt.cz/tydenik/2015/41/kdo-chce-zabit-vtip-drahousku>.

Tabulka č. 28: *Gangster Ka*

Gangster Ka	iHNED.cz ⁹¹	Respekt ⁹²
počet slov	669	1203
popis	x	x
analýza		
interpretace		
hodnocení	x	x
děj	x	x
pozadí filmu	x	x
kontext autora	x	
kontext české kinematografie	x	x
kontext světové kinematografie		
kontext žánru	x	x
výprava		
inscenování	x	
scénář	x	
vyprávění		x
kamera	x	
stříh		
zvuk		
postavy		x
styl		
prostředí		

⁹¹ Stejskal, Tomáš. Recenze: Film *Gangster Ka* je trochu zkratkovitý popis vztahů v podsvětí. *Hospodářské noviny* [online]. 10.9.2015 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://archiv.ihned.cz/c1-64573440-gangster-ka-recenze>.

⁹² V jaké kondici je český gangsterský film. *Respekt* [online]. 13.9.2015 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://www.respekt.cz/tydenik/2015/38/trenazer-chamtivosti>.

Tabulka č. 29: *Gangster Ka: Afričan*

Gangster Ka: Afričan	iHNED.cz ⁹³
počet slov	593
popis	x
analýza	
interpretace	
hodnocení	x
děj	x
pozadí filmu	x
kontext autora	
kontext české kinematografie	
kontext světové kinematografie	x
kontext žánru	x
výprava	
inscenování	
scénář	x
vyprávění	
kamera	x
střih	x
zvuk	
postavy	x
styl	
prostředí	

Snad jediný film, který budil kontroverze už před svým uvedením, byl historický velkofilm *Lída Baarová*, který vyvolal rozruch zřejmou manipulací při rozdělování dotací od Státního fondu kinematografie. Proto se také dočkal takového zájmu mezi zástupci esejistické kritiky.⁹⁴

⁹³ Stejskal, Tomáš. Recenze: Druhý díl filmu *Gangster Ka* o Radovanu Krejčířovi nabízí 80 procent burana. *Hospodářské noviny* [online]. 26.11.2015 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://archiv.ihned.cz/c1-64904590-gangster-ka-african-pachl-recenze>.

⁹⁴ Kromě třech uvedených médií vyšla recenze i v *A2* a *Respektu*. V obou případech však byla spojena s filmem Heleny Třeštíkové *Zkáza krásou*, který byl uveden ve stejné době a mapoval osud Lídy Baarové dokumentární formou. Proto články nesplnily vytyčená pravidla pro výzkum a nebyly tak zahrnuty ve vzorku.

Tabulka č. 30: *Lída Baarová*

Lída Baarová	A2larm ⁹⁵	iHNED.cz ⁹⁶	JVK ⁹⁷
počet slov	1062	584	4114
popis	x	x	x
analýza			x
interpretace			x
hodnocení	x	x	x
děj		x	x
pozadí filmu	x	x	x
kontext autora	x	x	x
kontext české kinematografie			x
kontext světové kinematografie			x
kontext žánru			x
výprava	x	x	
inscenování	x	x	x
scénář	x		x
vyprávění		x	x
kamera	x	x	x
stříh			
zvuk			x
postavy			x
styl			
prostředí	x		

4.3.4. Kategorie K2

Nejzřetelnějším výsledkem kvantitativní analýzy filmové kategorie K2 je, nakolik leží tato skupina filmů na okraji zájmů kritiků. Z osmi možných filmů věnovali pozornost jen jednomu, zato rovnou ve třech pozorovaných médiích. Důvodem, proč se ze skupiny, která je v očích kritiků marginální, dostalo několikanásobné

⁹⁵ Janáček, Tomáš. Nepříliš mazaný Filip. *A2larm* [online]. 25.1.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://a2larm.cz/2016/01/neprilis-mazany-filip/>.

⁹⁶ Stejskal, Tomáš. Recenze: Renčův film *Lída Baarová* se rozpadá pod tíhou kýče. *Hospodářské noviny* [online]. 21.1.2016, akt. 22.1.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://archiv.ihned.cz/c1-65118960-lida-baarova-renc-film-recenze>.

⁹⁷ Fila, Kamil. Nespolehlivá vypravěčka *Lída Baarová*. *Ještě větší kritik* [online]. 4.2.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://www.jestevetsikritik.cz/recenze/257-nespolehliva-vypravecka-lida-baarova>.

pozornosti právě *Decibelům lásky*, bude zřejmě osobnost jeho tvůrce. Michal David je už několik dekad součástí showbusinessu napříč režimy, a proto postavou značně kontroverzní, film *Decibely lásky* navíc nepřiznaně navázal na dvojici filmů *Discopříběh* z konce normalizace a doby těsně porevoluční. Všechny články se tudíž věnovaly zejména pozadí filmu, kontextům v rámci české kinematografie a jeho autorů.

Tabulka č. 31: *Decibely lásky*

Decibely lásky	iHNED.cz ⁹⁸	JVK ⁹⁹	Respekt ¹⁰⁰
počet slov	475	1713	1126
popis	x	x	x
analýza			x
interpretace	x	x	
hodnocení	x	x	x
děj	x	x	
pozadí filmu	x	x	x
kontext autora	x	x	x
kontext české kinematografie	x	x	x
kontext světové kinematografie			
kontext žánru			
výprava		x	
inscenování	x	x	
scénář	x	x	x
vyprávění		x	
kamera			x
střih			x
zvuk			
postavy			
styl			
prostředí			

⁹⁸ Prokopová, Alena. Recenze: Decibely lásky působí jako chaotická změť obrazů vytvořená šimpanzem. *Hospodářské noviny* [online]. 12.2.2016 [cit. 22.2017]. Dostupné z <http://archiv.ihned.cz/c1-65159810-decibely-lasky-film-recenze>.

⁹⁹ Fila, Kamil. Decibely lásky buší „dobrem“ do hlavy. *Ještě větší kritik* [online]. 14.2.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://www.jestevetsikritik.cz/recenze/294-decibely-lasky-busi-dobrem-do-hlavy>.

¹⁰⁰ Bláhová, Jindřiška. Tleskat Michalu Davidovi je třeba nonstop. V každé době, v každém režimu. *Respekt* [online]. 16.2.2016, akt. 17.2.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://www.respekt.cz/kultura/tleskat-michalu-davidovi-je-treba-nonstop-v-kazde-dobe-v-kazdem-rezimu>.

5. Kvalitativní analýza

Pro kvalitativní analýzu jsem se rozhodl blíže zkoumat texty z odborných časopisů. Ty by měly vystupovat podle Bordwellova dělení jako ryzí zástupce esejistického psaní o filmu. Z každé kategorie filmů vyberu jeden snímek, o němž referovala obě média, a tyto texty poté podrobím analýze. Rozhodl jsem se ze skupin vyloučit kategorii K2, jelikož a) *Film a doba* ani *Cinepur* nevydaly žádný článek vztahující se k této skupině a b) v kvantitativní analýze se ukázala pro filmové kritiky obecně jako marginální.

5.1. Kategorie A1

Jelikož se v této kategorii nacházely hned tři filmy, které byly recenzovány oběma periodiky, losem byl k analýze vybrán *Rodinný film*. Jeho úspěch a ohlasy v zahraničí způsobily u české kritiky volání po jeho světovosti.

„Debatě kolem Omerzova filmu a vůbec kolem nároku, aby české filmy byly více „evropské“, by přitom prospělo, kdybychom dokázali *Rodinný film* přesněji lokalizovat v trendech současné evropské kinematografie.“¹⁰¹ Na základě uvedené citace z textu v časopise *Cinepur* by bylo očekávatelné, že si autor textu otevírá cestu k tomu, jak svoji kritiku pojme. V následujícím odstavci vyzdvihuje „scény, kde komunikace vážne, nebo kde se zdůrazňují propasti mezi jednotlivými postavami, Omerzu točí čím dál přesvědčivěji a naléhavěji.“¹⁰² A za nejsilnější scény označuje ty, které se věnují psovi, jenž po nehodě zůstal opuštěný na ostrově.¹⁰³

Tím však klady filmu končí, když text pokračuje: „Stejně tak má dlouhodobě problém tyto scény zasazovat do smysluplnějších dějových rámců. O finálním twistu ohledně skutečných příbuzenských vztahů postav *Rodinného filmu* jeden zahraniční kritik trefně poznamenal, že vypadá, jako by vypadl z nějaké telenovely.“¹⁰⁴ A ve výtkách autor pokračuje. Zpochybňuje příliš jednostranný obraz mládeže, který se ve filmu podává. Za problematickou považuje práci s konvenčně zobrazenými figurami, kdy režisér „dokonce neváhá do děje

¹⁰¹ Tesař, *Cinepur*, 2016b, s. 44

¹⁰² Tamtéž.

¹⁰³ Tamtéž.

¹⁰⁴ Tamtéž.

zapracovat největší klišé spojené s tímto tématem – hudbu, videohry a alkohol jako hlučné a agresivní přehlušovače této vnitřní prázdnoty.¹⁰⁵ Předkládá tak čtenáři svůj výklad největšího úskalí filmu, otázkou je, zda se tak neděje příliš jednostranně, jelikož popisovaný problém zobrazení mládeže se týká jen části postav. Jak už název filmu naznačuje, děj se rozpíná mezi členy celé rodiny včetně psa a strýce.

„Pokud bychom chtěli v současné evropské kinematografii hledat kontext, do kterého by *Rodinný film* zapadl, rozhodně by to nebyla festivalová filmařská elita, ale spíš halda vztahových a odpsychologizovaně psychologických dramát o citových problémech dobře situovaných hrdinů.“¹⁰⁶

Tím se dokonává vymezení se vůči jiným českým textům, které pracují s floskulí o „evropských/světových kvalitách“. Znalost „festivalového“ snímku, se kterou se u čtenářů *Cinepuru* počítá, pomůže pochopit a přiblížit autorovy závěry a hodnocení *Rodinného filmu*. Dočkáme se tak přesnější lokalizace světových trendů, kterých se kritik tak dovolává. Podstatou textu však zůstává hlavně hodnotící funkce bez přiblížení funkcí filmové formy.

Film a doba uvozuje vlastní text kontextem autora a charakteristikou jeho tvorby. Při popisování děje upozorňuje na motivy, se kterými režisér pracoval už v předchozích snímcích. „Při zobrazení nového, v tomto případě ústředního tématu filmu – jímž má být rodinná krize – však Omerzu jakoby ztrácí svou dosavadní jistotu. (...) Omerzu tak za účelem vyjádření tématu buduje překombinované vyprávění, které vyústí v tu nejbanálnější historku.“¹⁰⁷ Toto tvrzení je podpořeno tím, že se převypráví celý děj filmu včetně vyvrcholení všech zápletek a jemným popisem hlavních postav, další složky filmu však text vypouští. Na škodu čtenářů i filmařů.

¹⁰⁵ Tamtéž.

¹⁰⁶ Tamtéž.

¹⁰⁷ Křipač, *Film a doba*, 2016, s. 100.

5.2. Kategorie A2

Nikdy nejsme sami – film Petra Václava – je jediným zástupcem svojí kategorie, o kterém psala obě periodika.

Text v *Cinepuru* začíná uvedením do žánru filmu. Přibližuje sociálně kritický realismus hlediskem světových tvůrců. Pomocí jejich filmů přibližuje koncept tak, jak funguje ve světě. Podstatou je, že ve filmech sledujeme jednoho hrdinu, na něhož se nabalují problémy, jež během filmu gradují. To je pro autora textu klíčové východisko, jelikož hned v dalším odstavci nám představuje, jak české adaptace tuto premisu obrací naruby. Ty totiž místo sledování jednoho osudu, případně několika málo osudů, volí cestu větší skupiny hrdinů, které spojuje jejich soužití v jednom geografickém bodě.

„Tak či onak, základní metaforou pro český sociálně realistický film není svět jako past, ale svět (resp. Čechy) jako panoptikum.“¹⁰⁸ Takový je závěr, kterým autor hodnotí pak samotné dílo.

Autor analyzuje vlastně několik filmů najednou. Připomene sedm zástupců žánrů¹⁰⁹, které u nás byly distribuovány a vcelku opodstatněně z nich vyvodí závěr, jaké obrysy v české podobě nabírá sociálně kritický realismus. Vzhledem k tomu, že však středobodem článku je film *Nikdy nejsme sami*, nelze tyto pasáže brát za analytické, ale spíš pomáhající film zařadit do kontextu české kinematografie a popsat proud, ke kterému se řadí. Částečně taky autorovi slouží jako zkratka pro představení snímku, protože v následujícím odstavci, ve kterém popisuje děj filmu, čtenáře přesvědčí, že film *Nikdy nejsme sami* opravdu představuje „panoptikum“. Což samo o sobě není špatně, jak autor sám říká. Film díky vysoké míře stylizace řadí k filmografii Ulricha Seidla, ale Václavovo dílo nedosahuje jeho kvality, protože „nám neukáže nikdy nic skutečně zahanbujícího nebo konfrontačního, což je naopak podstata celé Seidlový metody.“¹¹⁰

Nedostatek filmu vidí především v dramaturgické nedůslednosti, „jak spolu příliš nejde dohromady původní premisa, samotné vyprávění a styl celého filmu.“¹¹¹ Na

¹⁰⁸ Tesař, *Cinepur*, 2016a, s. 41.

¹⁰⁹ Horem pádem; Čtyři slunce; Díra u Hanušovic; David; Já, Olga Hepnarová; Kobry a užovky; Cesta ven

¹¹⁰ Tesař, *Cinepur*, 2016a, s. 41.

¹¹¹ Tamtéž.

pomoc si bere režisérova slova o vlastním záměru a snaží se zjistit, nakolik se mu daří jeho záměr naplnit. Rozpor vidí i v názvu filmu, jelikož „film předvádí přehlídku sociopatů, kteří si neumí najít žádný vztah ke svému okolí, takže možná naopak spíš ukazuje, že ve skutečnosti všichni sami jsme.“¹¹² To už je však autorova interpretace filmu.

Samotnou analýzu filmu před čtenářem už kritik nepředvádí.

Film a doba se spíš než na kontext kinematografie soustředí na dílo autora a porovnává ho s jeho předchozími filmy, které fungují jako východisko pro hodnocení snímku. Kritik o filmu tvrdí, že „je encyklopedií pokřivenosti, na jaké lze nejčastěji narazit u obyvatel s nižšími příjmy a inteligencí. Už tato novinářská generalizace zní povýšeně a elitářsky, ale Václav si o ní říká sám svým výběrem témat a postav, které s pozoruhodnou urputností směřuje ke dnu, depresi a bezvýchodnosti.“¹¹³ V této interpretaci díla už čteme implicitní hodnocení, které vychází pouze ze samotné tematiky filmu. A pokračuje ve výtkách ke scénáři: „Postavy se chovají nelogicky a iracionálně.“¹¹⁴ Přičemž důkazem toho je vypíchnutí několika akcí postav, které jsou však uvedeny bez dalšího kontextu. „Dospělá žena prostě sedne na motorku, odjede nic netušícímu pasákovi oznámit, že ho miluje, a naivně čeká příznivou odezvu. Bachař terorizuje vlastní rodinu, ale k nesnesitelně sebelítostivému susedovi a jeho synovi se chová nepochopitelně vlídně.“¹¹⁵

Vysvětlení se autor snaží najít ve vlastní interpretaci, zpochybňuje však existenci jednotlivého gesta. „Snad jediný způsob, jak nelogičnost a absenci dramaturgie v *Nikdy nejsme sami* interpretovat, je připsat ji na vrub záměrně přehnané groteskní stylizaci.“¹¹⁶ Jediným argumentem podporujícím toto tvrzení je postava Karla Rodena, který vystupuje „coby blázen v otrhaných hadrech a s ohavným účesem.“¹¹⁷

¹¹² Tamtéž.

¹¹³ Rynda, *Film a doba*, 2016, s. 79.

¹¹⁴ Tamtéž.

¹¹⁵ Tamtéž.

¹¹⁶ Tamtéž.

¹¹⁷ Tamtéž.

Závěrečné shrnutí – „Ale je lákavější vnímat tento počín spíše než jako film coby konceptuální výtvar – až arogantní autorův výkřik ‚pochop mě, dělám umění.‘“¹¹⁸ – by se dalo obrátit proti jeho autorovi. Z textu lze pochopit jeho názor na snímek, ale bohužel se ho čtenářovi, případně tvůrcům filmu nesnaží více přiblížit. Analytická část zcela absentuje.

5.3. Kategorie K1

Snímek *Domácí péče* Slávka Horáka byl vůbec jediným snímkem této kategorie, o kterém *Cinepur* a *Film a doba* referovaly.

První z nich hodnotí, že film „selhává ve dvou svých klíčových ambicích. Předně představit společensky relativně závažné téma formou žánrového mixu a rozkrýt jeho poeticko-filozofickou dimenzi (...). Namísto svérázného eklekticismu (...) se setkáváme s žánrovou rozkolísaností, neujasněností nálad i poloh a topornými pokusy obohatit téma určitým, poněkud neobratně sdělovaným metafyzickým přesahem.“¹¹⁹

Jak dále sama autorka píše, při zobrazování zásadních životních okamžiků čelí tvůrci trapnosti, které se musí vyhnout. „Domácí péči se jí místy daří odvracet, nejlépe v závěrečné svatební scéně, nicméně stále se bohužel jedná o film, který se ve snaze o motivickou pestrost a provázanost brouzdá ve významových mělčinách.“ Bohužel ani tady se čtenář nedozví, jak se filmařům podařilo té trapnosti vyhnout, případně v jiných scénách dosáhnout.

Text je kromě pasáží věnujících se ději prostoupen hlavně hodnocením. Autorka prezentuje své názory většinou shrnujícím dojmem, kdy popíše děj filmu, eventuálně záměr tvůrců, a pak soud, na kolik se jim úmysl podařil či jak moc je daný prvek funkční.

„Jejím nejproblematictější aspektem nicméně zůstávají momenty, kdy z pozorování sklouzne k moralizování (Vlastina vyhrocená opilecká etuda v nemocnici), a kdy tvůrci na poetiku venkovského civilismu roubují symboly či metafory. Snové vize, v nichž je Vlasta identifikována se srnou, ohnutá lžička či žabí podchod totiž nefungují, jak by snad jedině mohly, totiž v magicko-

¹¹⁸ Tamtéž.

¹¹⁹ Česálková, *Cinepur*, 2015, s. 41.

realistickém duchu. Namísto toho vystupují jako zcela nesourodá rádobý okrasa, esoterický prvek nepřesahující význam hříčky plně srozumitelné nejspíš jen samotným tvůrcům. Vztah těla, mysli, přírody, vnitřní energie, života a smrti jako velká témata rezonující možná kdesi na pozadí těchto obrazů *Domácí péče* zpracovává přes všechnu snahu prvoplánově, bez citu pro filmovou kouzlivost.¹²⁰

Je otázkou, komu má text vlastně sloužit. Odkazuje se v něm na dílo, ale tak kusými informacemi, že se počítá se čtenářovou obeznámeností s filmem. Tomu odpovídá i publikace – tištěné číslo vyšlo v září 2015, v online podobě až v říjnu, tedy dva, respektive tři měsíce po premiéře. Divák jako by si snad měl jen porovnat svůj názor s tím autorčiným. Chybí však rozvedení některých tvrzení, které by mohly být základem dialogu se čtenářem, jenž by si díky textu dovedl prohloubit svoje povědomí o filmu. Pro tvůrce může sloužit jen jako vysvědčení. Zjistí, jak v které disciplíně uspěli, co však mají dohánět, si musí zjistit jinak.

Otevrou-li tvůrci *Domácí péče* časopis *Film a doba*, dozví se hned v úvodu, že „předností filmu je vytríbený smysl pro nečekanou pointu (verbální i situační), přesně začleněnou do toku událostí. Oceníme i obratné balancování na pomezí humoru a smutku i spontánnost, s jakou vyvažuje naděje a zklamání. A samozřejmě nutno zmínit skvěle vymodelované ústřední figury a miniatury vesnických postaviček, jimiž je příběh zalidněn.“¹²¹

Setkáváme se tak s žoviálněji psaným textem. Přes počáteční uvedení prostředí, ze kterého pochází režisér, a několik dalších informací o vzniku filmu a jeho tvůrcích, je páteří článku hlavně popis děje oživený hodnocením.

„U Ladi nacházíme rysy žoviálnosti i směšnosti, ale současně může být jeho arogance pouhou zástěrkou, mající skrýt obavy z jeho projevení empatie, kterou vnímá jako něco, zač by se měl ‚správný chlap‘ stydět. Manželské soužití jako by zvětralo, ustrnulo do několika jen zdánlivě soudržných rodinných rituálů. Třeba každé ráno se opakující, téměř bezděčný úkon, kdy oba do sebe

¹²⁰ Tamtéž.

¹²¹ Jaroš, *Film a doba*, 2015, s. 155.

převrátí štamprle pálenky, patří mezi scény, které příběh oživují a zvěrohodňují.“¹²²

V tomto duchu se odehrává víceméně každý odstavec textu. Oproti *Cinepuru* je tak zde čtenář vcelku podrobně seznámen s obsahem filmu. O jeho konstrukci se však příliš nedozví.

¹²² Tamtéž.

6. Závěr

Cílem této práce bylo zjistit, jakým způsobem esejistická kritika referuje o české hrané celovečerní tvorbě. Celkový zájem o českou kinematografii se ukázal jako vysoký. Z pozorovaného období, během kterého bylo do kin uvedeno 36 filmů, se reflexe dostalo přesně dvěma třetinám z nich. Podíváme-li se ale na tutéž statistiku optikou jednotlivých filmových kategorií, zjistíme, že v kategoriích A1 (mainstreamový artový), A2 (okrajový artový) a K1 (mainstreamový komerční) bylo reflektováno dokonce 80 % všech snímků. Celkový průměr tak výrazně ponižuje kategorie K2 (okrajový komerční), v jejímž případě výzkum potvrdil nezájem ze strany médií. Počet filmů, na něž vyšly kritiky alespoň ve dvou zkoumaných médiích, je šestnáct. Z celkových statistik považuji za důležité na závěr uvést také fakt, že z celkového potenciálně možného počtu mediálních textů¹²³, jich byla reálně publikována pouze čtvrtina.

Kritici se ve svých textech nejčastěji soustředili na vyprávění filmu, práci kamery nebo hraní. Jde o ty kategorie, které jsou nejvíce zřetelné a zpracovatelné při prvním zhlédnutí snímku. Ty komplexnější, jako jsou stříhová skladba a zvuková složka, naopak často zůstaly nepovšimnuty. Netvoří-li dominantu filmu, stávají se většinou i pro poučenějšího diváka neviditelnými.

Texty byly často doplňovány informacemi týkajícími se pozadí vzniku snímku nebo kontextu jejich autorů, stejně jako souvislostmi české nebo světové kinematografie. Ve všech těchto případech jde ovšem spíše o službu čtenáři, který si tak může prohloubit informace a znalosti.

Za jeden z klíčových výsledků kvantitativní analýzy považuji skutečnost, že většina textů vůbec nesplňuje parametry esejistického textu tak, jak je uvádí Bordwell. Překvapí málo frekventovaný výskyt analytické části, která u řady textů dokonce úplně absentuje. Prim hrají hlavně hodnocení a popis, častěji se setkáme i s interpretací děl. Přestože se tedy média institucionálně kvalifikují k autorům esejistického psaní, samotné texty je často vracejí zpět ke skupině klasických recenzí. Jediným médiem, které lze označit za ryziho zástupce esejistického stylu, je server *Ještě větší kritik*, jenž se analýze nevěnoval jen v jednom případě, a to u filmu z kategorie K2, která, jak jsem zmínil výše, je na

¹²³ Toho by bylo dosaženo, pokud by všechna zkoumaná média publikovala texty o všech zkoumaných filmech.

samém okraji zájmu. Texty tohoto serveru odpovídají kritickému psaní i svým rozsahem. Na jeden text v průměru připadne 2171 slov (jen pro porovnání, druhý *Respekt* jich má 1135).

Rozsah textů může být jedním z parametrů, které hrají roli v tom, jak moc se danému médiu daří zastupovat funkce esejistického psaní. Příkladem mohou být v tomto případě odborné časopisy, kterým se věnovala výše uvedená kvalitativní analýza. Z jejich textů je patrné, že za nimi stojí analytické uvažování, které se ale v samotném textu již většinou neodhaluje. Odborné časopisy by podle Bordwella měly být jasným zástupcem esejistického psaní. Rozsahy článků tak překvapí zejména u časopisu *Cinepur*, jehož průměrná délka textů (605 slov) převyšuje jen o šest slov texty na serveru *iHNED.cz*, se kterým ho sice spojují publikující autoři, jde však o jiný typ média s odlišným čtenářem.

Jak jsem již avizoval v úvodu, tato bakalářská práce nemohla obsáhnout problematiku analýzy české filmové kritiky v celé její šíři, měla spíše ukázat, jakými dalšími směry by se mohl vydat navazující výzkum. Za další zkoumání by z mého pohledu stálo např. zjistit, jak jsou fakta, která vzešla z výzkumu, ovlivněna redakční politikou jednotlivých médií. Chybí na českém mediálním trhu zájem o esejistické psaní na straně vydavatelů, kritiků nebo čtenářů?

7. Literatura a zdroje

Tištěné zdroje – knihy

BERNARD, Jan a FRÝDLOVÁ, Pavla. *Malý labyrint filmu*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1988. s. 474, [16] s. barev. obr. příl.

BORDWELL, David. *Making meaning: inference and rhetoric in the interpretation of cinema*. Vyd. 1. Cambridge, MA : Harvard University Press, 1991. 334 s. ISBN 0-674-54335-1.

BORDWELL, David a THOMPSON, Kristin. *Umění filmu: úvod do studia formy a stylu*. 1. vyd. V Praze: Nakladatelství Akademie múzických umění, 2011. 639 s. ISBN 978-80-7331-217-6.

ECO, Umberto. *O literatuře*. Vyd. 1. Praha: Argo, 2004. 313 s. ISBN 80-7203-588-6.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. 437 stran. ISBN 978-80-262-0982-9.

TRAMPOTA, Tomáš a VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. 293 s. ISBN 978-80-7367-683-4.

SZCZEPANIK, Petr a kol., *Studie vývoje českého hraného kinematografického díla*, Vyd. 1., Praha: Státní fond kinematografie, 2015. 291 s. ISBN 978-80-260-8911-7.

Tištěné zdroje – periodika

DANIELIS, Aleš. Pohádky o evropském filmu. *Cinepur*. 2017, č. 110, s. 14

Kritikové a filmaři o kritice. *Cinepur*. 2015, č. 100, s. 68-75.

Online zdroje

BORDWELL, David. In critical condition. *Observations on film art* [online]. 14.8.2008 [Cit. 30.7.2017]. Dostupné z: <http://www.davidbordwell.net/blog/2008/05/14/in-critical-condition/>

FAQ. *Ještě větší kritik* [online]. [cit. 07.08.2017]. Dostupné z: <http://www.jestevetsikritik.cz/info/faq>.

O Filmu a době - Film a doba. *Film a doba* [online]. [cit. 07.08.2017]. Dostupné z: <http://filmadoba.eu/o-filmu-a-dobe/>.

O nás. *A2* [online]. [cit. 07.08.2017]. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/informace/o-nas#intro>.

Premiéry v českých kinech. *Unie filmových distributorů* [online]. [cit. 31.07.2017]. Dostupné z: <http://www.ufd.cz/prehledy-statistiky/premiery-v-ceskych-kinech>.

Seznam filmů roku 2015. *ČFTA* [online]. [cit. 31.07.2017]. Dostupné z: <http://www.filmovaakademie.cz/cz/2015/seznam-filmu-roku-2015>

Seznam filmů roku 2016. *ČFTA* [online]. [cit. 31.07.2017]. Dostupné z: <http://www.filmovaakademie.cz/cz/2016/seznam-filmu-roku-2016>.

Statut pro rok 2016. *ČFTA* [online]. [Cit. 30.7.2017]. Dostupné z: <http://www.filmovaakademie.cz/cz/2016/statut-pro-rok-2016>

Analyzované texty

A2

Blažek, Jiří. Kdo jinému jámu kopá. *A2*. 2015, č. 18 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://www.advojka.cz/archiv/2015/18/kdo-jinemu-jamu-kopa>.

Böhm, Michal. Divák jako zmatený psycholog. *A2*. 2016, č. 8. Dostupné z <https://www.advojka.cz/archiv/2016/8/divak-jako-zmateny-psycholog>.

Böhm, Michal. Zvířata v teráriu. *A2*. 2016, č. 6 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://www.advojka.cz/archiv/2016/6/zvirata-v-terariu>.

Michalík, Ivo. Katalog společenských fobií. *A2*. 2016, č. 9 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://www.advojka.cz/archiv/2016/9/katalog-spolecenskych-fobii>.

Michalík, Ivo. Prachem proti proudu času. *A2*. 2016, č. 18 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://www.advojka.cz/archiv/2016/18/prachem-proti-proudu-casu>.

Tesař, Antonín. Bloudění na hranici. *A2*. 2015, č. 17, [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://www.advojka.cz/archiv/2015/17/bloudeni-na-hranici>.

A2larm

Janáček, Tomáš. Nepříliš mazaný Filip. *A2larm* [online]. 25.1.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://a2larm.cz/2016/01/neprilis-mazany-filip/>.

Janáček, Tomáš. Rodinný film otevírá cestu kinematografii bez kompromisů. *A2larm* [online]. 25.2.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://a2larm.cz/2016/02/rodinny-film-otevira-cestu-kinematografii-bez-kompromisu/>.

Stejskal, Jan. Nejistá identita ve filmu Petra Václava. *A2larm* [online]. 14.4.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://a2larm.cz/2016/04/nejisty-svet-ve-filmu-petra-vaclava/>.

Tesař, Antonín. Já, Olga Hepnarová je někdo jiný. *A2larm* [online]. 23.3.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://a2larm.cz/2016/03/ja-olga-hepnarova-je-nekdo-jiny/>.

Tesař, Antonín. V pelíšku panovačné učitelky. *A2larm* [online]. 25.7.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://a2larm.cz/2016/07/v-pelisku-panovacne-ucitelky/>.

Cinepur

Česálková, Lucie. Dobře míněná křeč. *Cinepur*. 2015, č. 101, s. 40.

Gruntorád, Tomáš. Binárními opozicemi proti složitosti života. *Cinepur*. 2016, č. 107, s. 40.

Prášil, Janis. Deník, dokument, rekonstrukce. *Cinepur*. 2016, č. 105. s. 40.

Stejskal, Tomáš. Za devatero Krušnými horami. *Cinepur*. 2015, č. 101, s. 37.

Tesař, Antonín. Hra na zradu. *Cinepur*. 2015, č. 102, s. 49.

Tesař, Antonín. V pasti a v panoptiku. *Cinepur*. 2016, č. 105, s. 41.

Tesař, Antonín. Značka Evropa. *Cinepur*. 2016, č. 104, s. 44.

Film a doba

Blažejovský, Jaromír. My soudruzi si totiž tykáme. *Film a doba*. 2016, č. 3, s. 58-59.

Jaroš, Jan. Domácí péče. *Film a doba*. 2015, č. 2-3, s. 155-156.

Kameník, Miloš. Petr Oukropec: Ani ve snu!. *Film a doba*. 2016. č. 2. s. 76-77

Křípač, Jan. Olmo Omerzu: Rodinný film. *Film a doba*. 2016, č. 1, s. 100.

Kříž, Michal. Tomáš Weinreb, Petr Kazda: Já, Olga Hepnarová. *Film a doba*. 2016, č.2, s. 78.

Rynda, Vojtěch. Když se Češi (ne)smějí Čechům. *Film a doba*. 2015, č. 4, str. 231-232.

Rynda, Vojtěch. Petr Václav: Nikdy nejsme sami. *Film a doba*. 2016, č. 2, s. 79.

Ještě větší kritik

Fila, Kamil. Decibely lásky buší „dobrem“ do hlavy. *Ještě větší kritik* [online]. 14.2.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://www.jestevetsikritik.cz/recenze/294-decibely-lasky-busi-dobrem-do-hlavy>.

Fila, Kamil. Já, Olga Hepnarová, odsuzuji vás k tápání. *Ještě větší kritik* [online]. 5.4.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://www.jestevetsikritik.cz/recenze/328-ja-olga-hepnarova-odsuzuji-vas-k-tapani#comment-202>.

Fila, Kamil. Nespolehlivá vypravěčka Lída Baarová. *Ještě větší kritik* [online]. 4.2.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://www.jestevetsikritik.cz/recenze/257-nespolehliva-vypravecka-lida-baarova>.

Fila, Kamil. Nikdy nejsme trapní sami. *Ještě větší kritik* [online]. 25.5.2016 [cit.22.8.2017]. Dostupné z <http://www.jestevetsikritik.cz/recenze/360-nikdy-nejsme-sami-takze-se-nam-ma-kdo-smat>.

Fila, Kamil. Padesátka jede proježděnou stopou. *Ještě větší kritik* [online]. 9.2.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://www.jestevetsikritik.cz/recenze/289-padesatka-jede-projezdenou-stopou>.

Fila, Kamil. Polednice a strach z vesnice. *Ještě větší kritik* [online]. 7.3.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://www.jestevetsikritik.cz/recenze/311-polednice-a-strach-z-vesnice#comment-137>.

Fila, Kamil. Rudý kapitán uniká braku i socialismu. *Ještě větší kritik* [online]. 26.3.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://www.jestevetsikritik.cz/recenze/323-rudy-kapitan-unika-braku-i-socialismu>.

Fila, Kamil. Učitelka nese pochodeň antikomunismu. *Ještě větší kritik* [online]. 24.7.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://www.jestevetsikritik.cz/recenze/393-ucitelka-nese-pochoden-antikomunismu>.

iHNED.cz

Foll, Jan. Český film Schmitke je víc než satirou o postkomunistické divočině. *Hospodářské noviny* [online]. 14.8.2015 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://archiv.ihned.cz/c1-64455500-schmitke-film-recenze>.

Prokopová, Alena. Recenze: Decibely lásky působí jako chaotická změť obrazů vytvořená šimpanzem. *Hospodářské noviny* [online]. 12.2.2016 [cit. 22.2017]. Dostupné z <http://archiv.ihned.cz/c1-65159810-decibely-lasky-film-recenze>.

Prokopová, Alena. Domácí péče s Mihulovou a Polívkou je osobně prožitý ryzí "moravský" film. *Hospodářské noviny* [online]. 17.7.2015 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://archiv.ihned.cz/c1-64329930-domaci-pece-horak>.

Stejskal, Tomáš. Český horor Nenasytná Tiffany nalézá vlastní hlas mezi střevy i smíchem. *Hospodářské noviny* [online]. 3.8.2015, akt. 5.9.2015 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://archiv.ihned.cz/c1-64409240-nenasytna-tiffany-recenze>.

Stejskal, Tomáš. Film Teorie tygra nekouše, je spíš karikaturou despotických žen a romantických mužů. *Hospodářské noviny* [online]. 31.3.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://archiv.ihned.cz/c1-65227450-teorie-tygra-film-recenze>.

Stejskal, Tomáš. Hřebejk natočil jeden z nejrozpačtějších filmů, jeho Učitelce hra na tajemství nevyšla. *Hospodářské noviny* [online]. 5.7.2016, akt. 6.7.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://art.ihned.cz/film-a-televize/c1-65357280-ucitelka-film-karlovy-vary-recenze>.

Stejskal, Tomáš. Nový český film Jak se zbavit nevěsty: Romantická komedie, ve které chybí romantika i komedie. *Hospodářské noviny* [online]. 29.4.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://archiv.ihned.cz/c1-65272170-jak-se-zbavit-nevesty-svoboda-film-recenze>.

Stejskal, Tomáš. Nový český film Laputa: Beznaděj v kavárně. *Hospodářské noviny* [online]. 8.10.2015 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://archiv.ihned.cz/c1-64718360-laputa-smid-voriskova-recenze>.

Stejskal, Tomáš. Nový český film zachycuje české parkouristy i jejich pohled na svět, trochu ale postrádá děj. *Hospodářské noviny* [online]. 28.4.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://archiv.ihned.cz/c1-65268770-ani-ve-snu-oukropec-film-parkour-recenze>.

Stejskal, Tomáš. Papouškovaná pravda dějin. Film Ztraceni v Mnichově se na Čechy dívá vtípně a trefně. *Hospodářské noviny* [online]. 23.10.2015, akt. 24.10.2015 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://archiv.ihned.cz/c1-64773830-ztraceni-v-mnichove-zelenka-recenze>.

Stejskal, Tomáš. Recenze: Debutující režisér Vojtěch Kotek vyhání mráz z duší, ale jde mu to ztuhá. *Hospodářské noviny* [online]. 28.12.2015 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://archiv.ihned.cz/c1-65026600-vojtech-kotek-padesatka-recenze>.

Stejskal, Tomáš. Recenze: Druhý díl filmu Gangster Ka o Radovanu Krejčířovi nabízí 80 procent burana. *Hospodářské noviny* [online]. 26.11.2015 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://archiv.ihned.cz/c1-64904590-gangster-ka-african-pachl-recenze>.

Stejskal, Tomáš. Recenze: Film Gangster Ka je trochu zkratkovitý popis vztahů v podsvětí. *Hospodářské noviny* [online]. 10.9.2015 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://archiv.ihned.cz/c1-64573440-gangster-ka-recenze>.

Stejskal, Tomáš. Recenze: Film Polednice s Aňou Geislerovou spojil americký buranský horor s Erbenem. *Hospodářské noviny* [online]. 3.3.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://archiv.ihned.cz/c1-65189920-polednice-film-geislerova-recenze>.

Stejskal, Tomáš. Recenze: Když vypravuje beze slov, film o Olze Hepnarové dosahuje evropské úrovně. *Hospodářské noviny* [online]. 23.3.2016 [cit. 22.8.2017].

22.8.2017]. Dostupné z <https://archiv.ihned.cz/c1-65218900-ja-olga-hepnarova-film-recenze>.

Stejskal, Tomáš. Recenze: Nová česká komedie Dvojníci šilhá po mafiánech i vorlíčkovské nadsázce. *Hospodářské noviny* [online]. 18.3.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://archiv.ihned.cz/c1-65212270-dvojnici-film-sokol-recenze>.

Stejskal, Tomáš. Recenze: Renčův film Lída Baarová se rozpadá pod tíhou kýče. *Hospodářské noviny* [online]. 21.1.2016, akt. 22.1.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://archiv.ihned.cz/c1-65118960-lida-baarova-renc-film-recenze>.

Stejskal, Tomáš. Rodinný film režiséra Omerzua má evropskou bravuru, chválí jej i americké časopisy. *Hospodářské noviny* [online]. 28.9.2015 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://art.ihned.cz/film-a-televize/c1-64666610-omerzu-rodinny-film-kamera-oko-recenze>.

Stejskal, Tomáš. Zločin na těle filmu. V nejdražší české komedii Wilsonov nedává smysl vůbec nic. *Hospodářské noviny* [online]. 1.10.2015 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <http://archiv.ihned.cz/c1-64676580-wilsonov-masin-film-recenze>.

Respekt

Bláhová, Jindřiška. Jak básníkům chutná pivo. *Respekt* [online]. 30.4.2016, akt. 1.5.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://www.respekt.cz/tydenik/2016/18/jak-basnikum-chutna-pivo>.

Bláhová, Jindřiška. Rodinný přírodopis. *Respekt* [online]. 13.2.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://www.respekt.cz/tydenik/2016/7/rodinny-prirodopis>.

Bláhová, Jindřiška. Tleskat Michalu Davidovi je třeba nonstop. V každé době, v každém režimu. *Respekt* [online]. 16.2.2016, akt. 17.2.2016 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://www.respekt.cz/kultura/tleskat-michalu-davidovi-je-treba-nonstop-v-kazde-dobe-v-kazdem-rezimu>.

Bláhová, Jindřiška. V hlavě Olgy Hepnarové. *Respekt* [online]. 26.3.2016, akt. 6.5.2015 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://www.respekt.cz/tydenik/2016/13/v-hlave-olgy-hepnarove>.

Fila, Kamil. Ani štěňátko, ani geniální podivín. *Respekt* [online]. 27.9.2015 [22.8.2017]. Dostupné z <https://www.respekt.cz/tydenik/2015/40/ani-stenatko-ani-genialni-podivin>.

Fila, Kamil. Papoušek má rád Hitlera a režisér skuhrání na poměry. *Respekt* [online]. 24.10.2017, akt. 25.10.2017 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://www.respekt.cz/tydenik/2015/44/papousek-ma-rad-hitlera-a-reziser-skuhrani-na-pomery>.

Fila, Kamil. Začíná nová éra českého filmu. Schmitke je vynikající. *Respekt* [online]. 9.8.2015, akt. 13.8.2015 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://www.respekt.cz/tydenik/2015/33/stalker-z-krusnohori>.

Video: Wilsonov měl být dražší, aby nemusel být tak hloupý. *Respekt* [online]. 4.10.2015, akt. 7.10.2015 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://www.respekt.cz/tydenik/2015/41/kdo-chce-zabit-vtip-drahousku>.

V jaké kondici je český gangsterský film. *Respekt* [online]. 13.9.2015 [cit. 22.8.2017]. Dostupné z <https://www.respekt.cz/tydenik/2015/38/trenazer-chamtivosti>.

8. Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Rozdělení zkoumaných filmů do kategorií A1, A2, K1, K2

Tabulka č. 2: Přehled výskytu textů o filmech ve vybraných médiích

Tabulka č. 3: Počet výstupů v médiích

Tabulka č. 4: Filmy, o kterých se psalo

Tabulka č. 5: Filmy x média A1

Tabulka č. 6: Ani ve snu!

Tabulka č. 7: David

Tabulka č. 8: Já, Olga Hepnarová

Tabulka č. 9: Polednice

Tabulka č. 10: Rodinný film

Tabulka č. 11: Rudý kapitán

Tabulka č. 12: Schmitke

Tabulka č. 13: Učitelka

Tabulka č. 14: Ztraceni v Mnichově

Tabulka č. 15: Filmy x média A2

Tabulka č. 16: Nenasytná Tiffany

Tabulka č. 17: Laputa

Tabulka č. 18: Nikdy nejsme sami

Tabulka č. 19: Prach

Tabulka č. 20: Filmy x média K1

Tabulka č. 21: Domácí péče

Tabulka č. 22: Dvojníci

Tabulka č. 23: Jak básníci čekají na zázrak

Tabulka č. 24: Jak se zbavit nevěsty

Tabulka č. 25: Padesátka

Tabulka č. 26: Teorie tygra

Tabulka č. 27: Wilsonov

Tabulka č. 28: Gangster Ka

Tabulka č. 29: Gangster Ka: Afričan

Tabulka č. 30: Lída Baarová

Tabulka č. 31: Decibely lásky